

1 Załącznik nr 1

do Uchwały Nr.....
Rady Miejskiej w Żarowie
z dnia.....

Strategia Rozwoju Gminy Żarów

Opracowali liderzy społeczności Żarowa
pod kierunkiem Anny Kalinowskiej i Andrzeja Ferensa

Żarów, październik 2004

2 Spis treści

ZAŁĄCZNIK NR 1	1
2SPIS TREŚCI.....	2
3WSTĘP.....	5
4DIAGNOZA GMINY.....	8
ZAPREZENTOWANE POWYŻEJ INFORMACJE WSKAZUJĄ NA ISTNIENIE NA TERENIE GMINY SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW DLA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W SEKTORZE ROLNYM. ISTNIEJĄCY POTENCJAŁ, PRZY ZAISTNIENIU KORZYSTNYCH WARUNKÓW EKONOMICZNYCH POZWAŁA UPATRYWAĆ W NIM ZNACZĄCEGO ŹRÓDŁA SZANS ZYCIOWYCH MIESZKAŃCÓW.....	13
3.2. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY.....	13
3.3. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE.....	15
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	15
TABELA 9. STRUKTURA BEZROBOTNYCH W GMINIE ŻARÓW.....	15
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH PUP ŚWIDNICA.....	16
TABELA 10. STRUKTURA WIEKU ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W GMINIE ŻARÓW ...	16
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH PUP ŚWIDNICA.....	16
TABELA 11. CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY.....	16
3.4.1. Oświata i wychowanie.....	17
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE....	17
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	19
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	20
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	20
TAB. 19. LICZBA I RODZAJ PLACÓWEK KULTURALNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY (KINA, TEATRY, OŚRODKI KULTURY, ŚWIETLICE):.....	21
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	21
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	22
LZS GONIEC ŻARÓW.....	22
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	22
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	23
3.4.2. Opieka społeczna.....	23
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	28
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	29
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	29
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	29
spółka akcyjna.....	30
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	32
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM W ŻAROWIE.....	33
6. DIAGNOZA PROSPEKTYWNA GMINY.....	34
6.1 ANALIZA SWOT.....	34
6.1.1 Mocne strony:.....	35
6.1.2 Słabe strony.....	36
6.1.3 Szanse.....	37

Strategia rozwoju gminy Żarów

6.1.4 ZAGROZENIA.....	38
7. PROBLEMY GMINY ŻARÓW W OPINII MIESZKAŃCÓW – WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	39
7.1 CHARAKTERYSTYKA BADANEJ PRÓBY.....	39
7.2 WIĘŹ MIESZKAŃCÓW Z GMINĄ.....	41
7.3 POZIOM ŻYCIA W ŻAROWIE.....	41
7.4 PROBLEMY MIASTA I GMINY ŻARÓW W OPINII ANKIETOWANYCH.	42
7.5 OCENA JAKOŚCI USŁUG LOKALNYCH.....	43
7.6 POZIOM BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	44
7.7 POLITYKA INFORMACYJNA WŁADZ GMINY.....	45
8. KONSTRUKCJA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY ŻARÓW.....	46
8.1 MISJA.....	46
9. OPIS WYBRANYCH ZADAŃ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY ŻARÓW.....	52
9. ZASADY MONITOROWANIA I NADZORU NAD REALIZACJĄ STRATEGII.....	83

„Aby plan rozwoju gospodarczego mógł się powieść, należy podjąć różnorodne działania strategiczne wzmacniające mocne strony, przeciwdziałające słabym punktom, bazujące na możliwościach i neutralizujące zagrożenia. Sukces tych działań zależy od dostępności lokalnych zasobów, które można sklasyfikować w trzech podstawowych kategoriach: pieniądze, jakość zarządzania oraz poparcie społeczności”.

*(Don Morrison, Rozwój gospodarczy.
Strategia dla samorządów lokalnych)*

3 Wstęp

Tempo przemian politycznych, społecznych i gospodarczych w jakich przychodzi funkcjonować polskim gminom sprawia, że muszą one poszukiwać najbardziej efektywnych ścieżek swojego rozwoju. Presja bieżących problemów, wzrastające potrzeby oraz oczekiwania społeczne zmuszają władze lokalne oraz podlegającą im administrację publiczną do poszukiwania sposobów dostosowania podejmowanych działań do zmieniających się uwarunkowań. Okazuje się, że w rzeczywistości w jakiej przychodzi nam funkcjonować proces zarządzania gminą nie może polegać wyłącznie na podejmowaniu bieżących, doraźnych decyzji. Władze samorządowe są świadome tego, że kierowanie gminą musi mieć charakter aktywny, uporządkowany i zorientowany na kreowanie jej przyszłości. W swojej działalności stale zmagają się z barierami finansowymi, ludzkimi, politycznymi czy technicznymi, które usprawniłyby proces zaspokajania potrzeb mieszkańców. Z tego względu tak istotne jest racjonalne i efektywne wykorzystanie posiadanych atutów, walorów i szans. W dążeniu do sprostania powyższym oczekiwaniom wykorzystuje się w jednostkach samorządu terytorialnego planowanie strategiczne. Pojęcie samej strategii rozumieć należy jako: „*określoną koncepcję systemowego działania, polegającą na:*

- *po pierwsze – sformułowaniu zbioru perspektywicznych celów rozwojowych i ich modyfikacji w zależności od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych;*
- *po drugie – określeniu niezbędnych zasobów ludzkich, rzeczowych, finansowych i naturalnych, niezbędnych do realizacji przyjętych celów;*
- *po trzecie – określeniu sposobów postępowania (reguł działania, dyrektyw) zapewniających realizację przyjętych perspektywicznych celów rozwojowych oraz optymalne wykorzystanie i rozmieszczenie przestrzenne zasobów dla zapewnienia danej społeczności lokalnej optymalnych warunków egzystencji i rozwoju.”¹*

Fakt dużej zmienności sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej /np. przystąpienie do UE/ spowodował podjęcie decyzji o przygotowaniu aktualizacji „*Strategii rozwoju gminy Żarów*”. W ramach prac przeprowadzono warsztaty i inne przedsięwzięcia z udziałem lokalnych liderów społecznych i politycznych, władz i pracowników samorządowych, młodzieży, które posłużyły do:

- określenia słabych i mocnych stron systemu lokalnego, oraz istniejących szans i zagrożeń rozwojowych (weryfikacja analizy SWOT),

¹ A. Zalewski, M. Ziółkowski, *Strategie rozwoju gmin w Polsce. Podstawy prawne, stan prac, metody konstrukcji*, Katedra Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej SGH, Warszawa 1995, s. 2, (druk powielony).

- przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących stosunku mieszkańców do problemów lokalnych,
- modyfikacji ustaleń dotyczących istotnych problemów społecznych,
- opracowania roboczych wersji misji gminy, a następnie wyboru ostatecznego wariantu jej deklaracji,
- określenia katalogu celów strategicznych i operacyjnych,
- oceny zaproponowanej wiązki celów strategicznych i operacyjnych rozpisanych na zadania strategiczne służące ich realizacji /dokonano tego podczas warsztatu, w którym uczestniczyli liderzy lokalni/.

W wyniku tych prac opracowano diagnozę warunków rozwoju gminy, analizę jej szans, zagrożeń, słabych i mocnych stron, misję, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania strategiczne. Konkretnie działania, prowadzące do realizacji wyznaczonych celów, powinny zapewnić sukces i perspektywę stałego, długofalowego rozwoju zgodnego z zaakceptowaną na warsztacie misją.

Dane zawarte w opracowaniu odpowiadają bieżącemu stanowi zasobów informacyjnych instytucji administracyjnych i podmiotów gospodarczych miasta, a także możliwych do wykorzystania źródeł statystyki lokalnej i regionalnej. Uzyskane w ten sposób dane, wzbogacone o przeprowadzone rozmowy i poczynione obserwacje, pozwoliły na sformułowanie wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej aktualizacji strategii rozwoju na okres najbliższych 15 lat, do 2019 roku. Niniejsze opracowanie składa się z następujących części:

- część pierwsza zawiera diagnozę układu lokalnego na tle ogólnej charakterystyki społeczno-gospodarczej miasta i jego funkcji, prezentując tutaj m.in. sytuację na lokalnym rynku pracy, stan usług publicznych w tym mieszkalnictwa, a także komunalnych zasobów infrastrukturalnych;
- w drugiej części, poprzez wykorzystanie metody SWOT, przedstawiono ocenę układu lokalnego określając mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia gminy;
- ustalenia dwóch pierwszych części opracowania stanowiły punkt wyjścia w konstruowaniu scenariusza rozwoju, rozumianego jako identyfikacja i segmentacja logicznej sekwencji zdarzeń mających w przyszłości zdecydować o aktywności społeczno-gospodarczej gminy oraz pomyślności jej mieszkańców. Konstruowanie takiego scenariusza w postaci ustalenia misji rozwoju gminy, struktury celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań cząstkowych (strategicznych) stanowi przedmiot trzeciej części opracowania;

- czwarta część opracowania określa zasady wdrażania i monitorowania strategii.

Zgodnie z przyjętym założeniem niniejszy dokument jest aktualizacją /kontynuacją i modyfikacją/ uchwalonej 26.X.2000 r. *Strategii rozwoju gminy Żarów* przygotowanej przez Dolnośląską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. z Wałbrzycha. Skala wnoszonych zmian wynikała każdorazowo z ocen formułowanych na warsztatach strategicznych. Objęły one zarówno część diagnostyczną jak i właściwą strategię tzn. misję, układ celów i zadań. Zadbano o to aby były one w zgodzie ze *Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego* oraz średnio i długookresowymi założeniami zawartymi w *Strategii rozwoju powiatu świdnickiego* z 2001 r. Takie postępowanie służy zapewnieniu wzajemnej spójności ustaleń. Katalog zadań strategicznych pozostaje w ścisłym związku z *Wieloletnim planem inwestycyjnym gminy Żarów* oraz opracowywanym równolegle *Planem rozwoju lokalnego*. W trakcie prac wykorzystano wiele materiałów programowych opracowanych dla potrzeb samorządu np. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy*, *Plan gospodarki odpadami gminy Żarów*, *Program ochrony środowiska gminy Żarów*, *Plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego miasta Żarowa* i inne. Strategia nie zawiera informacji odnoszących się do finansowej sfery działalności władzy lokalnej. Zostały one zamieszczone we wspomnianym *Planie rozwoju lokalnego*.

Jak piszą o tym znani doradcy dokument ten nie powinien leżeć zakurzony na niedostępnej półce w urzędzie ale być faktyczną podstawą dla „wszystkich najważniejszych przedsięwzięć podejmowanych w społeczności lokalnej”². Strategia powinna być w swej formie otwarta i dynamiczna. W związku z tym wskazana, a nawet konieczna, jest jej modyfikacja w zależności od zmian zachodzących wewnątrz i w otoczeniu systemu gminnego. Cykl monitorowania realizacji strategii, jej oceny (porównanie wyznaczonych zamierzeń z osiągniętymi rezultatami) i wprowadzania korekt powinien przebiegać co kilka lat. Procedura ta, podobnie jak ta która podjęliśmy w celu aktualizacji *Strategii Żarowa* powinna być przeprowadzona w maksymalnie uspołecznionej formule. Jest to istotny warunek osiągnięcia celów strategii. Będzie to możliwe, gdy uda się zintegrować społeczność gminy, pobudzić aktywność instytucji lokalnych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw dla realizacji zaplanowanych przedsięwzięć oraz pozyskać niezbędne zewnętrzne wsparcie.

Niniejszym składamy podziękowanie wszystkim osobom, które wniosły swój wkład w proces aktualizacji strategii rozwoju Żarowa poprzez żywy udział w warsztatach oraz udzielanie informacji i wielu cennych wskazówek służących udoskonaleniu niniejszego opracowania.

² W. Kłosowski, J. Warda, *Wyspy szans. Jak budować strategię rozwoju lokalnego?*, Warda & Kłosowski Consulting, Bielsko-Biała 2001, s. 6.

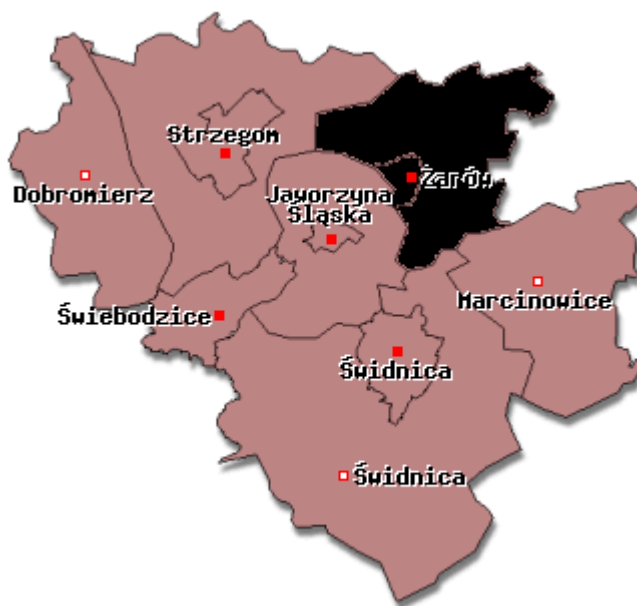
4 Diagnoza gminy

3.1. Obszar i wybrane elementy środowiska geograficznego

Żarów jest gminą położoną na Przedgórzu Sudetów Środkowych, w południowej części województwa dolnośląskiego, na północno-wschodnim krańcu powiatu świdnickiego, w odległości około 11 km od Świdnicy, 35 km od Wałbrzycha i 50 km od Wrocławia. Identyfikując

blżej jego lokalizację w oparciu o krainy geograficzne trzeba zaznaczyć, iż jest położony w mezoregionie Równiny Świdnickiej. Administracyjnie stanowi część powiatu ziemskiego świdnickiego, leżącego w strukturach Podregionu (NTS 3) jeleniogórsko-wałbrzyskiego (kwalifikuje to do różnych form wsparcia w ramach funduszy strukturalnych UE). Podział terytorialno-administracyjny powiatu prezentuje zamieszczona poniżej mapa.

Mapa nr 1. Położenie gminy Żarów w powiecie świdnickim.

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Źródło: <http://www.zpp.pl>.

Obszar gminy obejmuje powierzchnię 87,98 km² /101 pozycja na 169 gmin w regionie, 0,4% powierzchni województwa/, w tym samo miasto 6,15 km². Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego we Wrocławiu gminę zamieszkuje aktualnie 12.630 osoby /50 lokata w rankingu wojewódzkim/, z których ok. 7.000 to mieszkańcy miasta Żarowa, stanowiącego jej administracyjne i gospodarcze centrum. Pozostali mieszkańcy żyją w 17 następujących sołectwach: Bożanów, Buków, Gołaszyce, Imbramowice, Kalno, Kruków, Łażany, Marciniowiczki, Mielęcín, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyń, Siedlimowice, Wierzbna, Zastruże. Gminę charakteryzuje specyficzna struktura układu osadniczego, która prezentuje mapa nr 2.

Mapa nr 2. Układ osadniczy miasta i gminy Żarów.

Źródło: <http://www.um.zarow.pl>.

Teren gminy ma charakter równinny z niewielkimi wzniesieniami /Wzgórza Imbramowickie/, będącymi pozostałością starych formacji geologicznych, z których najwyższe – Góra Pyszczyńska, osiąga wysokość 275,6 m npm. W obniżeniach między wzgórzami znajdują się skały młodszej generacji, trzecio- i czwartorzędu. Istotnym elementem środowiska przyrodniczego są przepływające przez teren gminy 2 rzeki – Bystrzyca i Strzegomka (z dopływem Tarnawką). Płaskie dna dolinne wymienionych rzek ze względu na okresowe podmokanie zostały pocięte siecią rowów melioracyjnych.

Wymienione wyżej warunki geograficzne wpływają korzystnie na klimat Żarowa, który charakteryzują takie parametry jak:

- Średnia temperatura w roku 8 ° C,
- Średnia temperatura stycznia 3°C,
- Sezon zimowy 10-11 tygodni,

- Okres wegetacyjny 220 dni,
- Średnioroczny opad 630 mm,
- Ilość dni słonecznych ponad 80.

Przedgórski, umiarkowanie wilgotny, łagodny klimat, z korzystną różną wiatrów to okoliczność sprzyjające warunkom wegetacji roślin a tym samym rozwojowi rolnictwa.

Historycznie potwierdzone początki Żarowa sięgają początków XIV w ale samo miasto powstało w połowie XIX wieku. Dla jego rozwoju znaczenie miała budowa linii kolejowej Wrocław – Świebodzice oraz odkrycie w trakcie pozyskiwania żwiru (używanego do sypania nasypów) licznych i udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Ich intensywna eksploatacja w II poł. XIX wieku i związana z tym budowa wielu zakładów przemysłowych, przyczyniły się do rozkwitu miasta i ukształtowania jego oblicza jako ośrodka intensywnej produkcji przetwórczej i przemysłowej. Są to następujące zasoby:

- Największe w Polsce złoża kaolinu - pola „Antoni”, „Żarów II”, „Andrzej”,
- Surowce ogniotrwałe i ceramiczne,
- Gliny ogniotrwałe (iły i kwarc) – rejon Siedlimowic i Pożarzyska,
- Węgiel brunatny – rejon Krukowa i Zastruża,
- Kamień budowlany i drogowy – okolice Łażan, Siedlimowic, Gołaszyc i Góry Pyszczyńskiej,
- Kruszywa naturalne (piaski i żwiry) w dolinie rzeki Strzegomki.

Na terenie gminy znajdują się także bogate złoża wody pitnej – w postaci wód głębinowych w okolicach Wierzbnej o dobrych parametrach fizyko - chemicznych. Powyższe zasoby naturalne stanowią istotną przesłankę kształtowania jej perspektywnego rozwoju.

Kolejnym ważnym czynnikiem determinującym warunki i kierunki przekształceń jest sposób zagospodarowania przestrzeni. Poniżej zaprezentowany bilans wskazuje, iż w strukturze użytkowania dominują obszary rolniczego wykorzystania, stanowiące ok. 77% jej powierzchni. Drugą co do wielkości pozycję stanowią lasy i łącznie jest to jak należy sądzić, korzystna sytuacja dla projektowania zrównoważonego rozwoju. Gmina posiada znaczące rezerwy terenów na wykorzystanie ich dla potrzeb funkcji osadniczej, gospodarczej, turystycznej czy komunalnej. Chociaż tylko niewielka ich część jest własnością komunalną (dane takie zawarte są w tabeli nr 3) to przez prowadzenie racjonalnej polityki zagospodarowania przestrzennego można wzmocnić szanse rozwojowe społeczności zgodne ze strategicznymi kierunkami przekształceń.

Tab. 1. Bilans wykorzystania terenów gminy.

powierzchnia ogólna gminy:	8.745 ha	
tereny /w ha/:	istniejące	planowane
tereny pod budownictwo mieszkalne	251	310
tereny pod przemysł	130	130
tereny parków	48	48
tereny lasów	1.000	1.000
powierzchnia wód otwartych	130	130
pozostałe	7.186	7.127
tereny użytkowane rolniczo łącznie	6.770	6.770
w tym:		
-grunty orne	5.774	5.774
-użytki zielone	996	996

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

W strukturze gruntów ornych przeważają te o wysokiej klasie bonitacji (chronione przed zmianą użytkowania), stwarzające możliwości intensyfikacji, specjalizacji produkcji rolniczej w kierunku upraw zbożowych, uprawy warzyw i sadownictwa. Równie korzystnie, jak pokazuje poniższa tabela, przedstawia się struktura użytków zielonych. Lasy zajmują blisko 1000 ha, tj. 11,3% powierzchni gminy. Dominuje tu drzewostan mieszany i liściasty, z przewagą dębu, buka, brzozy i świerku.

Tab. 2. Struktura powierzchni gruntów ornych ze względu na bonitację gleb.

Struktura gruntów ornych w gminie	Powierzchnia w hektarach
grunty bardzo dobre - klasa I, II	314
grunty dobre - klasa III	4.408
grunty średnie - klasa IV	1.019
grunty słabe - klasa V, VI	209

Struktura użytków zielonych w gminie	Powierzchnia w hektarach
grunty bardzo dobre - klasa I, II	105
grunty dobre - klasa III	516
grunty średnie - klasa IV	218
grunty słabe - klasa V, VI	88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Tab. 3. Struktura powierzchni ze względu na własność gruntu

Własność	Powierzchnia w hektarach			
	klasa I - II	klasa III	klasa IV	klasa V - VI
osób fizycznych	283	2.835	787	130

osób prawnych	27	273	117	37
gminy:	0	41	53	0
wydzierżawione osobom fizycznym	0	41	53	0
wydzierżawione osobom prawnym	0	0	0	0
zasoby skarbu państwa	25	520	93	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Zaprezentowane powyżej informacje wskazują na istnienie na terenie gminy sprzyjających warunków dla prowadzenia działalności w sektorze rolnym. Istniejący potencjał, przy zaistnieniu korzystnych warunków ekonomicznych pozwala upatrywać w nim znaczącego źródła szans życiowych mieszkańców.

3.2. Potencjał demograficzny.

Ludność gminy i miasta Żarów w 2003 roku wynosiła 12 630 osoby, stanowiąc tym samym 7,8 % ludności powiatu świdnickiego i 0,43% regionu dolnośląskiego, ze średnim wskaźnikiem koncentracji przestrzennej 143,2 osoby na 1 km². Dla województwa wynosi on odpowiednio 149 osób na km². Kobiety stanowią niewiele ponad 50% mieszkańców. Strukturę wieku ludności ilustruje tabela nr 4.

Tabela 4. Struktura wieku ludności miasta i gminy Żarów (stan na 31.12.2002).

ludność w wieku	ogółem	w %
przedprodukcyjnym	2840	22,4
produkcyjnym	7659	60,64
poprodukcyjnym	1835	14,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Ważne konsekwencje społeczne i ekonomiczne wynikają ze struktury wieku ludności. Dominują osoby w wieku produkcyjnym stanowiące niecałe 61% populacji. Wskaźnik jest nieco niższy od średniej powiatowej (63,2%). Należy jednak zwrócić uwagę na to, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, jest o 1 % wyższa od średniej powiatowej. Od trzech lat notuje się spadek liczby ludności w gminie Żarów. W przeciągu dwóch ostatnich lat nastąpił spadek o 131 osób. Zmiany te ilustruje tabela numer 5.

Tabela 5. Zmiany ilości mieszkańców miasta w latach 2000 – 2003.

ludność	2001		2002		2003	
	miasto	wieś	miasto	wieś	miasto	wieś
	7112	5649	7065	5590	7034	5596
ogółem	12761		12655		12630	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Potwierdza to bezwzględny wskaźnik przyrostu naturalnego wynoszący -2 , zaś względny (odniesiony do 1000 ludności) jest na poziomie $-0,3$ i jest wyższy od jej powiatowego odpowiednika o $0,2$. W ostatnich trzech latach rośnie również przyrost naturalny ogółem, co jest tendencją pozytywną. Ruch naturalny w trzech ostatnich latach ilustruje tabela nr 6.

Tabela 6. Ruch naturalny ludności w gminie w latach 2001 - 2003

Żarów	małżeństwa	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny
2001				
	124	110	152	- 42
2002r.				
	97	122	119	-3
2003 r.				
	106	122	124	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie

Kolejnym ważnym czynnikiem wskazującym na demografię w gminie Żarów są migracje wewnętrzne. W ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób, które zameldowały się w Żarowie. W przeciągu ostatnich dwóch lat w liczbach bezwzględnych jest to 127 osób. Migracje wewnętrzne ilustruje tabela nr 7.

Tabela 7. Migracje wewnętrzne ludności w gminie Żarów w latach 2001 - 2003

lata	napływ ^{/a}	odpływ ^{/b}
2001	406	114
2002	409	156
2003	533	116

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie

3.3. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie jest najważniejszym problemem społecznym w Polsce ostatnich lat. Ma ono zawsze swój konkretny wymiar lokalny i dotyczy również Żarowa. Według stanu na kwiecień 2004 roku liczba bezrobotnych w gminie wynosiła 1385 osób, w tym 52,2 % to kobiety (w 2000 r. ok. 60%). Przestrzenne rozmieszczenie zjawiska bezrobocia nie jest równomierne. Większość bezrobotnych zamieszkuje teren miasta. Przeważająca grupa bezrobotnych to osoby bez prawa do zasiłku i osoby poprzednio pracujące. Dla porównania stopa bezrobocia w powiecie świdnickim kształtuje się na poziomie 29,2 %, a więc jest wyższa niż średnia dolnośląska (24,4%) i krajowa (20,6 %).

Tab. 8. Bezrobocie w gminie w latach 2000-2004.

Liczba bezrobotnych w 2000 roku	liczba bezrobotnych w 2001 roku	liczba bezrobotnych w 2002 roku	liczba bezrobotnych (stan XII 2003)	liczba bezrobotnych (stan IV 2004)
1148	1377	1327	1315	1385

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie

Powyższe dane wskazują, iż w przeciągu ostatnich lat liczba bezrobotnych stopniowo wzrasta. Osiągając w ostatnim czasie nigdy wcześniej nie notowany poziom. Istotna grupa Strukturę bezrobocia przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Struktura bezrobotnych w gminie Żarów.

wyszczególnienie	bezrobotni zarejestrowani							
	ogółem				z prawem do zasiłku			
	razem		kobiety		razem		kobiety	
	miasto	wieś	miasto	wieś	miasto	wieś	miasto	wieś
<i>ogółem (bezrobotni)</i>	1385	609	716	312	219	101	99	37
<i>O poprzednio pracujące</i>	1055		510		209		95	
<i>S w tym zwolnione z przyczyn</i>	88		47		32		16	
<i>O dotyczących zakł. pracy</i>								
<i>B dotychczas nie pracujące</i>	330		206		10		0	
<i>Y</i>								
<i>wybrane kategorie bezrobotnych (z ogółem)</i>								
<i>niepełnosprawni</i>	29		15		5		2	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Świdnica

Struktura wiekowa bezrobotnych wskazuje, iż w poszczególnych przedziałach wiekowych ilość osób bezrobotnych jest zbliżona. Niepokojący jest fakt, że zwłaszcza wśród osób do 34 roku życia dominują kobiety. Powyższe dane przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Struktura wieku zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Żarów

Wiek bezrobotnych	Ogółem	w tym kobiety
od 15 do 17 lat	0	0
od 18 do 24 lat	351	200
od 25 do 34 lat	353	198
od 35 do 44 lat	324	165
od 45 do 54 lat	327	148
od 55 do 60 lat	25	5
powyżej 60 lat	5	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Świdnica

Jeżeli spojrzymy na strukturę czasu pozostawiania bez pracy to dominują w wśród bezrobotnych osoby pozostające bez pracy powyżej 6 miesięcy, a większość z nich to niestety kobiety. Czas pozostawiania bez pracy prezentuje tabela nr 11.

Tabela 11. Czas pozostawiania bez pracy

Czas pozostawiania bez pracy	Ogółem	w tym kobiety
do 1 miesiąca	64	27
od 1 do 3 miesięcy	174	75
od 3 do 6 miesięcy	220	95
od 6 do 12 miesięcy	274	158
od 12 do 24 miesięcy	263	142
powyżej 24 miesięcy	390	210

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Świdnica

Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym. Poniższa tabela przedstawia ilość osób bezrobotnych w podziale na wykształcenie (wg stanu na 31.03.2004).

Tabela 12. Podział bezrobotnych ze względu na wykształcenie.

wykształcenie	ilość osób
wyższe	34
policealne – średnie zawodowe	307
średnie ogólnokształcące	74
zasadnicze zawodowe	490
gimnazjum i poniżej	469

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Świdnica

Perspektywy dla rynku pracy w mieście i gminie Żarów mogą być pozytywne. Mimo, że sytuacja na rynku pracy nie polepsza się i stopa bezrobocia wzrasta, to coraz większa ilość zakładów powstających w strefie ekonomicznej oraz powolny wzrost gospodarczy może w skali gminy przynieść pozytywne efekty.

3.4. Społeczna sfera gminy

3.4.1. Oświata i wychowanie

Wychowanie przedszkolne. Pierwszym etapem procesu edukacyjnego jest w Polsce wychowanie przedszkolne, które, obejmuje dzieci do lat sześciu. Realizację tego zadania powierzono gminom jako podstawowym jednostkom samorządu terytorialnego.

Tabela 13. Wychowanie przedszkolne.

nazwa miejscowości	liczba przedszkoli	ilość dzieci (ogółem)	ilość nauczycieli
Przedszkole Publiczne w Żarowie	1	118	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne.

1 stycznia 1992 roku gmina Żarów przejęła prowadzenie szkół podstawowych i rozpoczęła prace w zakresie poprawy systemu edukacji. Obecnie na jej terenie funkcjonują 4 szkoły podstawowe i gimnazjum. W porównaniu z wybranymi gminami Dolnego Śląska przedstawia się to następująco:

Tabela 14. Szkoły podstawowe i gimnazja.

nazwa gminy	ilość szkół podstawowych	ilość gimnazjów	ilość dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjum (ogółem)
Żarów	4	1	1435
Twardogóra	3	1	1712
Nowogrodzic	9	3	2129

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

W chwili obecnej w szkołach zarządzanych przez Gminę Żarów uczy się 1435 uczniów w 66 oddziałach, co daje średnio 21,7 uczniów na oddział. Porównując poszczególne szkoły liczba uczniów i oddziałów w gminie przedstawia się następująco:

Tabela 15. Szkoły podstawowe i gimnazjum w gminie Żarów.

nazwa szkoły	liczba oddziałów	liczba uczniów	uczeń/oddział
szkoła podstawowa w Żarowie	25	6310	25,24
szkoła podstawowa w Mrowinach	6	66	10,66
szkoła podstawowa w Imbramowicach	7	132	18,85
szkoła podstawowa w Zastrużu	6	51	8,5
gimnazjum w Żarowie	22	555	25,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Gmina Żarów dowozi również swoje dzieci do szkół. Zadanie to realizuje wyłoniona w drodze przetargów firma. Jeżeli chodzi o dowóz dzieci to do gimnazjum dowożone jest 141 dzieci w tym bezpośrednio 92 dzieci, natomiast 49 dzieciom zakupywane są bilety. Dzienny przebieg wynosi 208 km, a cena jednostkowa wynosi 2,57 zł. Dowóz do szkół podstawowych kosztuje tyle samo co do gimnazjum. Trzeba tutaj zaznaczyć, że dzieci są dowożone do dwóch szkół podstawowych do Imbramowic, gdzie objętym jest tym 95 dzieci i do Żarowa, gdzie dowożono 66 dzieci. W szkole podstawowej w Imbramowicach 17 dzieci dowożone jest powyżej 4 km a 78 między 3 a 4 km. W szkole podstawowej w Żarowie proporcje te rozkładają się równomiernie po 33 dzieci. Dzienny przebieg dowozu dzieci w szkołach podstawowych wynosi 141,24 km.

Istotnym elementem wyznaczającym przyszłość oświaty jest prognoza dotycząca zmian demograficznych ludności gminy. Ekspertyzy przeprowadzone na lata 2000/2009 ukazują, że tylko liczebność uczniów w poszczególnych szkołach będzie spadała. Zmniejszająca się liczba dzieci już doprowadziła do likwidacji szkoły w Bukowie i Wierzbnej, natomiast szkoła podstawowa w Zastrużu jest objęta procedurą likwidacyjną i od nowego roku szkolnego

prowadzić ją będzie Stowarzyszenie „Nasze dzieci-Wspólna szkoła”. Również liczba dzieci w gimnazjum będzie spadać systematycznie. Szczegółową symulację demograficzną przedstawia tabela:

Tabela 16. Demografia uczniów w szkołach gminy Żarów w latach 2000 – 2009.

Szkoły Podstawowe	Rok szkoły								
	2000/2001	2001/2002	20002/200	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Żarów	656	627	613	625	621	599	568	544	519
Buków	49	55	46						
Imbramowice	89	92	86	132	118	119	119	106	109
Mrowiny	89	85	80	80	75	72	66	68	62
Wierzbna	58	56	45						
Zastruż	49	48	49	52	52	50	47	46	40
Razem	990	963	919	889	866	840	800	764	730
Gimnazjum		622	604	567	532	490	478	488	474

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie

Obecnie szkoły gminne dysponują 131,86 etatu nauczycielskiego. Większość nauczycieli ma wykształcenie wyższe z przygotowaniem pedagogicznym. Równocześnie większość nauczycieli ma tytuł zawodowy – nauczyciel mianowany. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli przedstawia tabela.

Tabela 17. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli i ilość etatów.

posiadane kwalifikacje	stopień awansu zawodowego nauczyciela									
	stażysta		kontraktowy		Mianowany		Dyplomow any		razem	
	SP	G	SP	G	SP	G	SP	G		
	M	W	M	W	M	W	M	W	M	W

Strategia rozwoju gminy Żarów

doktor, magister z przyg. pedagogicznym	1	1,5	2,78	6	1	6,56	35,75	21,4 3	26,39	4	2	2	110,41
magister z przyg. pedagogicznym, licencjat z przyg. pedagogicznym	1,78				1,33	3,29	4	1,77	0,56				12,73
licencjat bez przyg. pedagogicznego						0,83	2	1,61	1,28				5,72
Inne kwalifikacje	3												3
Łącznie	5,78	1,5	2,78	6	2,33	10,68	41,75	248 1	28,23	4	2	2	131,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

W szkołach podstawowych zajęcia pozalekcyjne, są prowadzone w wymiarze 29,5 godzin lekcyjnej tygodniowo. Najczęściej są to zajęcia w kółkach artystycznych, teatralnych, ciekawostka jest fakt prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w postaci tzw. Klubu Europejskiego. W gimnazjum natomiast zajęć pozalekcyjnych jest 59,15 godziny zegarowej. W gimnazjum najwięcej godzinowo zajęć wykorzystuje się na klub szachowy w liczbie 40 godzin i zajęcia sportowe. W placówkach oświatowych prowadzi się również zajęcia świetlicowe w liczbie 101 godzin.

Tabela 18. Zajęcia pozalekcyjne w szkołach gminy Żarów

nazwa szkoły	ilość godzin w świetlicy, tygodniowo	Ilość godzin zajęć pozalekcyjnych tygodniowo
SP w Żarowie	64	16
SP Imbramowice	11	4
SP Mrowiny	b.d.	4,5
SP Zastruże	b.d.	5
Gimnazjum w Żarowie	26	59,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

W gminie Żarów obok szkół szczebla podstawowego istnieje także Zespół Szkół Zawodowych. W Zespole znajduje się 15 oddziałów, a uczęszcza do niego 400 uczniów. Najwięcej uczniów uczęszcza do Liceum Ogólnokształcącego i Technikum dla Dorosłych. W Zespole szkół uczy 24 nauczycieli.

W skład Zespołu Szkół Zawodowych wchodzi:

- Liceum Ogólnokształcące ,
- Liceum profilowane;
- Liceum Techniczne,
- Zaoczna Szkoła Policealna,
- Technikum dla Dorosłych,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa.

Tab. 19. Liczba i rodzaj placówek kulturalnych występujących na terenie gminy (kina, teatry, ośrodki kultury, świetlice):

Nazwa i rodzaj i placówki	Liczba
świetlice wiejskie	12
teatr	1
ośrodek kultury	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Tab. 20. Imprezy kulturalne na terenie gminy:

Nazwa imprezy	Organizator	Charakter imprezy *	Czas trwania (ilość dni)	Szacunkowa ilość uczestników
Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	SP Żarów	L R	1	1500
Przeгляд Zespołów Kolędniczych	Żarowski Ośrodek Kultury	L R	1	300
Konkurs Palm i Pisanek + wystawa	Żarowski Ośrodek Kultury	P R	7	200
Wiosenna Lista Przebojów	SP Żarów	L R	1	300
Turniej Małego Aktora	Żarowski Ośrodek Kultury	P R	1	100
Dolnośląski Festiwal Piosenki Dziecięcej	Żarowski Ośrodek Kultury	W R	1	150
Dni Żarowa	Żarowski Ośrodek Kultury, Urząd Miejski w Żarowie	P R	5	2000
Festyn „Noc Świętojańska”	Żarowski Ośrodek Kultury	L R	1	1000
Festyn miejski „Lato z komarami”	Żarowski Ośrodek Kultury	L R	1	1000

Strategia rozwoju gminy Żarów

Turniej wsi	Żarowski Ośrodek Kultury, Urząd Miejski w Żarowie	L R	1	1000
Festiwal Pieśni Patriotycznej	Żarowski Ośrodek Kultury	O R	1	500
Przegląd Teatrzyków Szkolnych	Żarowski Ośrodek Kultury	W R	1	450
„Babska sprawa”	Żarowski Ośrodek Kultury	L R	1	150
Przegląd Orkiestr Dętych	Żarowski Ośrodek Kultury	O R	3	1000
Jarmark średniowieczny	Fundacja „Zamek Chudów”	P R	2	1000
Maraton Tańca	Żarowski Ośrodek Kultury	O N	2	200
Dolnośląska Szopka	Żarowski Ośrodek Kultury	W R	7	200
Bożonarodzeniowa + wystawa				
Dożynki Gminne	Żarowski Ośrodek Kultury. poszczególne wsi gminy	L R	1	1000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie

* Charakter imprezy: **L** - lokalny, **P** - powiatowy, **W** - wojewódzki, **O** -ogólnopolski; **R** – regularny, **N** – nieregularny.

Tab. 21. Kluby i organizacje sportowe na terenie gminy.

nazwa klubu bądź organizacji:	Ilość aktywnych uczestników
LZS Goniec Żarów	25
KS Zjednoczeni Żarów	110
UKS Zielony Dąb	100
UKS Głęboka Purpura	60
Ognisko TKKF Chemik Żarów	30
LKS Chemik Żarów	35
UKS Harcek Żarów	10
LZS Błyskawica Kalno	25
LZS Omega Mikoszowa	60
LZS Wierzbianka Wierzbno	60
LZS Zryw Łażan	30
LZS Zieloni Mrowiny	30
LZS Farmer Imbramowice	30
LZS Orzeł Buków	25
LZS Pożarzysko	30
Towarzystwo Tenisowe Żarów	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Tab. 21. Liczba i rodzaj placówek służby zdrowia działających na terenie gminy:

- lekarz rodzinny,
- przychodnia ogólna,
- przychodnia specjalistyczna,
- niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej,
- indywidualne praktyki lekarskie,
- indywidualne praktyki stomatologiczne,
- prywatne praktyki lekarskie,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie,
- indywidualne specjalistyczne praktyki stomatologiczne,
- inne placówki/obiekty opieki zdrowotnej.

rodzaj placówki	liczba
niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	3
prywatne praktyki lekarskie	3
indywidualne praktyki stomatologiczne	3
szpital rejonowy ZOZ	1
„Caritas” Archidiecezji Wrocławskiej Stacja Opieki	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

3.4.2. Opieka społeczna.

Podstawowym podmiotem podejmującym problemy opieki społecznej w gminie Żarów jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizuje on zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone jako zadania administracji rządowej, jak również zadania własne gminy. W 2003 roku udzielono w różnej formie pomocy 418 rodzinom, w latach 2001 – 2002 liczba rodzin objętych pomocą kształtowała się na poziomie 499 (2001 rok) i 227 (2002 rok). Głównym powodem udzielania pomocy jest ubóstwo. Ilość rodzin, którym się pomaga z tego powodu wynosi ogółem 319, z czego na obszary wiejskie przypada 121 rodzin. Kolejnym powodem przyznawania pomocy jest bezrobocie. Takich rodzin jest 296 na terenie gminy z czego 157 na wsi. Dalsze środki kierowane są ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (96 rodzin, z czego 51 na wsi) i długotrwałą chorobę, (79 z czego 34 na wsi). Jak wynika z danych OPS-u alkoholizm jako problem społeczny nie stanowi głównego powodu pomocy, gdyż tylko 21 rodzin otrzymuje ją wyłącznie z tej przyczyny. Gdy porównamy to z latami 2001 -2002 zdecydowanie okaże się, że głównym powodem przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo i bezrobocie.

Zadawalający jest fakt, że obecnie bezrobocie nie jest głównym powodem przyznawania pomocy.

Gdy spojrzymy na rodzaje udzielonych świadczeń, w kategorii – zadania zlecone gminie, to najwięcej rodzin otrzymało pomoc w ramach zasiłków okresowych – 245. Natomiast najczęściej przyznawanym zasiłkiem okresowym jest zasiłek z powodu braku możliwości zatrudnienia, gdyż korzysta z niego 198 rodzin. Z budżetu państwa, przyznawane są również zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa. Z tej formy pomocy korzysta 40 rodzin. Wśród innych świadczeń udzielanych z budżetu państwa, 34 rodzin otrzymuje zasiłki stałe, 51 zasiłek wyrównawczy, 12 zasiłek okresowy gwarantowany. Sporą grupę świadczeń przyznawanych w ramach zadań zleconych są zasiłki pielęgnacyjne, gdyż otrzymuje 31 rodzin. W poprzednich dwóch latach również dominowała pomoc udzielana w postaci zasiłków okresowych, niepokojący może być jedynie fakt znacznego ich zwiększenia pomiędzy rokiem 2001 a 2002.

Jeżeli chodzi o świadczenia udzielane przez OPS z zakresu zadań własnych gminy, najwięcej gmina udzieliła pomocy z działu inne zasiłki celowe i w naturze. W tym wypadku z pomocy skorzystało 251 rodzin. Dużą grupę stanowi również dożywianie dzieci, gdyż z pomocy takiej skorzystało 145 rodzin. W ramach zadań własnych również dominuje w latach 2001 – 2002 pomoc z działu inne zasiłki celowe i w naturze. Tutaj również niepokojące jest zjawisko zwiększenia się tej pomocy o ponad 100 % na przełomie lat 2001/2002. Obecnie obserwujemy zjawisko zmniejszania się tej pomocy.

W sumie gmina wydała na realizację wszystkich zadań własnych gminy wydatkowano ogółem 172 173 zł w tym z budżetu gminy 48 555 zł i był to pierwszy rok, w którym środki otrzymane z budżetu państwa przewyższyły środki własne gminy. W ostatnich trzech latach wydatki na pomoc społeczną systematycznie rosną, przy czym co należy podkreślić udział środków gminy zmalał w ciągu roku o ponad 59 %. W OPS pracuje 13 osób, z czego 5 to pracownicy socjalni, trzy osoby świadczą usługi opiekuńcze.

Podstawowym źródłem społecznym związanym z pomocą społeczną na terenie miasta i gminy Żarów jest bezrobocie i ubożenie społeczeństwa. Dużo rodzin otrzymujących pomoc społeczną pochodzi z terenu wiejskiego gminy.

4. Gospodarka gminy

4.1 Struktura gospodarki lokalnej

Zasadniczym sektorem gospodarki gminnej jest produkcja przemysłowa. W niej znajduje zatrudnienie blisko połowa pracujących mieszkańców gminy.

Tab. 22. Podmioty gospodarcze na terenie gminy:

liczba podmiotów gospodarczych w roku 2000	liczba podmiotów gospodarczych w roku 2001	liczba podmiotów gospodarczych w roku 2002	liczba podmiotów gospodarczych (stan XII) 2003
623	675	687	681

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Dane szczegółowe wskazują, iż mimo obserwowanych trudności administracja gminna odnotowała w ostatnich dwóch latach przewagę firm rejestrujących działalność (2002 – 61, 2003 – 51) nad tymi, które wykreślają się z rejestru (2002 – 6, 2003 – 4). Ten statystyczny obraz nie wskazuje jednoznacznie na spadek aktywności przedsiębiorców lokalnych. Operują oni przeważnie w branży usługowej i handlowej, rzadziej podejmują aktywność bezpośrednio produkcyjną. Przedsiębiorczością wykazują się z reguły mieszkańcy miasta, ludzie w wieku 30-40 lat. Znaczący wpływ mają tu procesy likwidacji i restrukturyzacji dużych przedsiębiorstw, które dotychczas działały na terenie Żarowa. Zjawisko to owocuje znaczącym wzrostem rejestracji firm.

Gmina dużym wysiłkiem przygotowała dla inwestorów miejską strefę inwestycyjną o powierzchni ok. 100 ha, która 21.07.2001 stała się podstawą dla WSSE „Invest Park” Podstrefa Żarów. Posiada ona stosowną infrastrukturę techniczną – doprowadzoną dobrej jakości drogę

asfaltową, linię energetyczną o dużej mocy, kanalizację, wodociąg, sieć gazową oraz telefoniczną. Znajduje się ona w sąsiedztwie innych zakładów przemysłowych, oczyszczalni ścieków i miejskiego wysypiska odpadów komunalnych, a także bocznicy kolejowej.

Tab. 23. Zakłady przemysłowe w gminie

Nazwa zakładu lub jego właściciel	Forma prawna	Średnioroczne zatrudnienie na przestrzeni ostatnich trzech lat			Rodzaj produkcji lub usług	Stopień zużycia majątku trwałego (w %)	Kondycja finansowa (w skali od 1 do 6)	Główne rynki zbytu	Czy działalność jest uciążliwa dla środowiska	Czy firma uczestniczy w realizacji gminnych inwestycji	Umiejscowienie zakładu (miasto czy gmina)
		2001	2002	2003							
Firma Profil Edward Kocoń	osoba fizyczna	96	119	123	Profile PCV, aluminiowe, stolarka PCV	20	3	Polska, Rosja	nie	tak	miasto
Polska Ceramika Ogniotrwała „Żarów” SA	SA	350	300	250	materiały ogniotrwałe	80	3	Francja, Niemcy	nie	nie	miasto
AKS Precision Ball Polska	Sp. z o.o.	-	-	35	kulki do łożysk	0	4	Polska	nie	nie	miasto
Thermafleks Izolacje	Sp. z o.o.	50	50	50	materiały izolacyjne	10	5	Polska, kraje b. ZSRR	nie	nie	miasto
AMA BALTEX	Sp. z o.o.	4	4	4	pianki ociepleniowe	80	2	Polska	nie	nie	miasto

Strategia rozwoju gminy Żarów

ULTRA PLUS	Sp. z o.o.	25	25	65	profile do krzeseł	80	3	Włochy, Indie	nie	nie	miasto
Magma Metaloplastyka	osoba fizyczna	4	5	6	metaloplastyka	70	2	Polska	nie	nie	miasto
NCC Industri Kruszywa	Sp. z o.o.	20	20	40	produkcja kruszyw	50	4	Polska	tak	tak	gmina
Dolgips	Sp. jawna	5	9	15	produkcja suchych zapraw budowlanych	70	4	Polska	nie	nie	miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Strategia rozwoju gminy Żarów

4.2. Rolnictwo

Na terenie gminy Żarów znajduje się 1444 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 5.338 ha. Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 4,37 ha, a największe gospodarstwo zajmuje obszar 673 ha. Rolnictwo na terenie gminy jest obciążone trudnościami podobnymi do tych, które są udziałem całego sektora rolnego w Polsce.

Tab. 24. Gospodarstwa rolne na terenie gminy:

liczba gospodarstw rolnych w 2000 roku	liczba gospodarstw rolnych w 2001 roku	liczba gospodarstw rolnych w 2002 roku	liczba gospodarstw rolnych (stan XII) 2003
686	682	693	713

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Tab. 25. Struktura gospodarstw rolnych

Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
do 5 ha powierzchni	429	437	452
Powierzchnia 5 - 10 ha	132	130	134
Powierzchnia 10 - 50 ha	115	118	118
Powierzchnia powyżej 50 ha	6	8	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Tab. 25. Dynamika obrotu ziemią w okresie ostatnich trzech lat:

nabywcy	ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych		
	przez gminę [ha]		
	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
osoby fizyczne	0,29	0,16	10,376
osoby prawne	0	4,53	0

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych		
	przez Skarb Państwa [ha]		
	w roku 2001	w roku 2002	w roku 2003
osoby fizyczne	19,21	0,03	92,11
osoby prawne	42,96	0	1,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

4.3. Infrastruktura przedsiębiorczości

**Tab. 26. Instytucje reprezentujące przedsiębiorców
(stowarzyszenia, cechy, zrzeszenia)**

Nazwa instytucji	Adres, telefon	Liczba członków	Zakres działalności
Stowarzyszenie Kupców, Rzemieślników i Producentów Miasta i Gminy Żarów	ul. Słowiańska 14 tel. 8580651	52	szkolenia, promowanie siebie, integracja

**Tab. 27. Banki (oddziały banków) oraz inne instytucje finansowe
(np.: leasingowe) na terenie gminy:**

nazwa instytucji	forma prawna	oferowane produkty
Bank Zachodni WBK SA I Oddział w Żarowie	spółka akcyjna	usługi finansowe
Bank Spółdzielczy w Świdnicy	spółdzielnia	usługi finansowe
Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa „Świdnica”	spółdzielnia	usługi finansowe
Południowo-Zachodnia Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	spółdzielnia	usługi finansowe

5. Infrastruktura techniczna gminy.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Sumaryczna długość sieci wodociągowej w gminie	81,5 km,
Liczba wodociągów	1
Liczba eksploatowanych ujęć wody	1
z tego:	
ujęcia powierzchniowe	0
ujęcia wód podziemnych	1
Sumaryczna wydajność eksploatacyjna ujęć wody	4080 m ³ / d

Strategia rozwoju gminy Żarów

Liczba gospodarstw domowych objętych siecią wodociagową 1.589
(przyłączy domowych)

Sieć kanalizacyjna:

Sumaryczna długość sieci kanalizacyjnej w gminie 4,6 km
Wiek sieci kanalizacyjnej /do i powyżej 10 lat/ 1.5 % 2.95 %
Liczba systemów kanalizacyjnych w gminie 1
Liczba eksploatowanych oczyszczalni ścieków 13.000 m³ / d
w tym:
mechanicznych 0 m³ / d.
mechaniczno-biologicznych 13.000 m³ / d
Liczba gospodarstw domowych objętych siecią kanalizacyjną 486
(przyłączy domowych)
Liczba gospodarstw posiadających indywidualne oczyszczalnie ścieków(przydomowe, przyzagrodowe) brak danych

Zaopatrzenie w energię cieplną:

Sumaryczna długość sieci ciepłych w gminie 1,3 km,
Liczba systemów ciepłych w gminie 1
Liczba eksploatowanych kotłowni 1 moc cieplna 7,6 MW

z tego:

węglowych szt. 1 moc cieplna. 7,6 MW
gazowych szt. 0 moc cieplna 0 MW
olejowych lub olejowo-gazowych szt. moc cieplna 0 MW

Liczba gospodarstw domowych objętych siecią ciepłą 730

Wielkość opłat ponoszonych przez gminę za przekroczenia w emisji dopuszczalnych zanieczyszczeń:

w 2001 roku	w 2002 roku	w 2003 roku
0	0	0

Zaopatrzenie w gaz

Sumaryczna długość sieci gazowych w gminie 35,6 km,
Liczba gospodarstw domowych objętych siecią gazową 2.353

Sieć telekomunikacyjna:

Liczba gospodarstw domowych posiadających telefony stacjonarne 2.877
Orientacyjny obszar gminy objęty zasięgiem telefonii komórkowej 80 %

Strategia rozwoju gminy Żarów

Operatorzy telekomunikacyjni działający na terenie gminy:

Nazwa	Nazwa	Nazwa	Nazwa
Telekomunikacja	Polska Telefonia	Polska Telefonia	Polkomtel SA
Polska SA	Komórkowa Sp. z o.o.	Cyfrowa Sp. z o.o.	

Gospodarka odpadami:

Liczba zorganizowanych wysypisk odpadów stałych	1
Pojemność (chłonność) wysypiska	220 (tys. m ³)
Stopień wykorzystania istniejących wysypisk	75 (%)
Liczba zorganizowanych wylewisk odpadów płynnych	0

Siec elektryczna

Istniejące linie energetyczne

Przebieg linii Świebodzice – Wrocław	Moc ---	napięcie 220 kV
Przebieg linii Świebodzice – Żarów	Moc ---	napięcie 110 kV
Przebieg linii Żarów – Jagodnik	Moc ---	napięcie 110 kV

Liczba stacji transformatorowych na obszarze miasta 17

Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci elektrycznej 4.750

**Tab. 28. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych
w gminie Żarów w latach 2000 - 2003 r.**

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
Liczba gospodarstw domowych w gminie	4.730	4.740	4.745	4.750
Liczba mieszkań ogółem	4.114	4.121	4.126	4.131
W tym: prywatnych	2.354	2.393	2.416	2.448
spółdzielczych	572	572	572	572
zakładowych	77	77	77	74
komunalnych	1.111	1.079	1.061	1.037

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

Strategia rozwoju gminy Żarów

**Tab. 29. Charakterystyka komunalnych zasobów mieszkaniowych
w gminie Żarów w latach 2000 - 2003 r.**

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
Liczba gospodarstw domowych w gminie	1.715	1.720	1.715	1.717
Liczba budynków mieszkalnych	206	205	204	201
Liczba lokali mieszkalnych	1.492	1.495	1.491	1.493
Liczba lokali użytkowych	82	78	82	85
Powierzchnia eksploatacyjna ogółem (w tys. m ² powierzchni użytkowej)	75,26	75,26	75,08	75,24
Powierzchnia lokali mieszkalnych (w tys. m ²)	70,15	70,16	70,17	70,17
Przeciętna wielkość mieszkania (w m ²)	47	47	47	47
Liczba lokali mieszkalnych sprzedanych przez gminę	32	36	16	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Żarowie.

6. Diagnoza prospektywna gminy

6.1 Analiza SWOT

Ważnym składnikiem prac diagnostycznych jest wykonanie analizy strategicznej. Dla takich celów powszechnie używana jest analiza SWOT. Jej nazwa to akronim czterech angielskich słów: **S**trengths (atuty, mocne strony), **W**eakneses (słabe strony), **O**pportunities (możliwości, szanse), **T**hreats (zagrożenia). W pracach nad analizą SWOT w Żarowie przyjęto procedurę postępowania polegającą na odwołaniu do zapisów z poprzedniego dokumentu strategicznego. W trakcie warsztatu zadaniem uczestników było wskazanie:

1. Mocnych stron gminy, czyli zjawisk pozytywnych z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina (mieszkańcy, instytucje, lokalne władze samorządowe).
2. Słabych stron gminy czyli zjawisk negatywnych ograniczających możliwości rozwoju gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.
3. Szans, czyli zjawisk pozytywnych z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.
4. Zagrożeń, czyli zjawisk negatywnych mogących stanowić zagrożenie dla rozwoju gminy, występowanie których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego jej wpływu.

Efekt pracy liderów i konsultantów został zaprezentowany poniżej.

Strategia rozwoju gminy Żarów

6.1.1 Mocne strony:

- przygotowane dla inwestorów w pełni uzbrojone tereny pod budownictwo przemysłowe, Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK Podstrefa Żarów. Gwarantowane sprzyjające warunki dla inwestorów,
- dogodne położenie i dostępność komunikacyjna gminy: 16 km od autostrady A4, 40 km od lotniska we Wrocławiu, przy drogach wojewódzkich nr 45213 i 45224 oraz przy trasie relacji Wrocław - Jelenia Góra,
- dobra jakość gruntów ornych - około 80% powierzchni gminy stanowią gleby wysokiej jakości nadające się do uprawy zbóż, warzyw i owoców,
- zasoby naturalne żwiru i piasku, glin ogniotrwałych, gliny kaolinowej, granitu,
- posiadanie nowej oczyszczalni ścieków w Żarowie.
- dobry poziom infrastruktury technicznej w Żarowie – nowoczesne cyfrowe centrale telefoniczne, przebiegające przez gminę gazociągi o średnicach 300 i 150 mm, dostęp do dowolnej ilości energii elektrycznej wysokiego napięcia, ze szczególnym uwzględnieniem strefy ekonomicznej.
- uzbrojone tereny pod budownictwo mieszkaniowe.
- dobry poziom wykształcenia i umiejętności zawodowych mieszkańców.
- istnienie zespołów pałacowych i Alei Dębowej w parku miejskim, zabytków sakralnych i pałacowo - parkowych w Wierzbnej.
- przebieg przez Żarów głównej linii kolejowej relacji Wrocław - Jelenia Góra, prowadzącej ruch pasażerski i towarowy (wielotorowej, w pełni zelektryfikowanej).
- znaczne zasoby wód głębinowych w okolicach Wierzbnej, posiadające dobre parametry fizyko - chemiczne, które perspektywicznie mogą być wykorzystane do celów użytkowych i przemysłowych,
- wysoki stopień zwodociągowania gminy,
- położenie gminy w obszarze łagodnego, ciepłego oraz umiarkowanie wilgotnego klimatu, sprzyjającego wegetacji roślin i rozwojowi rolnictwa,
- atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze,
- duże zasoby surowców budowlanych.
- infrastruktura zapewniająca dostęp do wymaganej ilości energii elektrycznej wysokiego napięcia,
- aktywna, pro inwestycyjna polityka gospodarcza gminy,

Strategia rozwoju gminy Żarów

- wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych - wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy,
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych w budżecie gminy,
- ugruntowane tradycje przemysłowe Żarowa,
- sprawnie funkcjonujący urząd miasta - sprawne załatwianie w gminie wymaganych formalności związanych z inwestycjami przemysłowymi,
- zrealizowane inwestycje na terenie gminy /strefa/ jako przykład do naśladowania /efekt kuli śniegowej/,
- pozytywny wizerunek gminy, będący skutkiem dotychczasowej promocji – potwierdzony laurem Dolnośląskiego Klucza Sukcesu oraz wysoka pozycja w rankingu „Rzeczpospolitej”,
- współpraca z instytucjami dystrybuującymi krajowe i zagraniczne środki pomocowe ukierunkowane na rozbudowę i rozwój gminy,
- dobra współpraca z władzami i instytucjami powiatowymi /PUP/ przynosząca pełną dostępność do subsydiowanych zasobów rynku pracy oraz do wykwalifikowanej kadry technicznej.

Zdajemy sobie sprawę ze słabości naszej gospodarki i wieloletnich zapóźnień w rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej w gminie. Wymienione wyżej mocne strony powinny być użyte do skompensowania następujących słabości:

6.1.2 Słabe strony

- problemy komunikacyjne i lokalizacyjne związane z przebiegającą przez miasto linią kolejową ,
- brak bazy noclegowej na terenie gminy i mała atrakcyjność oferty gastronomicznej,
- rozdrobnione rolnictwo i zła kondycja ekonomiczna gospodarstw rolnych,
- brak lokalnych zakładów przetwórstwa rolnego,
- niewielki stopień zaawansowania gazyfikacji wsi,
- duża skala ubóstwa wśród mieszkańców,
- wysoki stopień dekapitalizacji budynków komunalnych,
- niedostatek zasobów mieszkaniowych,
- niedostateczny poziom usług komunalnych,
- słabo rozwinięta sieć kanalizacji na terenie gminy,
- zły stan obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, zwłaszcza na terenach wiejskich,
- nieregulowana gospodarka przestrzenna na terenach wiejskich gminy,

Strategia rozwoju gminy Żarów

- Niewielka atrakcyjność kompozycyjna i architektoniczna miasta,
- brak zadbanej i wypromowanej atrakcji turystycznych,
- słaby stopień zalesienia obszaru gminy,
- degradacja budowlana znacznej części obiektów zabytkowych,
- likwidacja części dużych zakładów przemysłowych, które redukują zatrudnienie,
- znaczna degradacja środowiska naturalnego przez przemysł,
- duża choć ostatnio zmniejszająca się uciążliwość dla środowiska istniejących zakładów przemysłowych,
- brak kanalizacji wsi i niski poziom korzystania z usług komunalnych na terenach wiejskich,
- rozproszenie gospodarki ciepłej, a istniejące budownictwo mieszkaniowe i zagrodowe oparte najczęściej na ogrzewaniu piecowym opalanym węglem kamiennym i koksem,
- brak spójnego systemu segregacji, recyklingu i utylizacji odpadów komunalnych na terenie miasta i gminy,
- postępująca dekapitalizacja zabudowy miejskiej i wiejskiej,
- deficyt parkingów na terenie miasta,
- mało elastyczny i ograniczony system ulg i preferencji podatkowych,
- wysoki poziom bezrobocia, zwłaszcza wśród ludzi młodych /absolwenci/,
- zagrożenie degradacją walorów przyrodniczych przez rozwój działalności gospodarczej w oparciu o wzrost eksploatacji surowców naturalnych,
- nierozwinięta sieć i zła jakość lokalnego układu drogowego,
- niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców gminy.

Oceniając rozwój gminy i tendencje zachodzące w otoczeniu zewnętrznym, widzimy następujące szanse rozwojowe:

6.1.3 Szanse

- znaczący wzrost popytu w sektorze budownictwa mieszkaniowego przy stosunkowo niewielkiej odległości od Wrocławia i niższych niż we Wrocławiu kosztach budownictwa,
- wzrost zainteresowania mieszkańców miast wypoczynkiem i rekreacją na obszarach wiejskich, w tym usługami agroturystycznymi,
- wzrost zapotrzebowania na kruszywa i materiały budowlane,
- korzystna polityka państwa wobec inicjatyw służących poprawie stanu środowiska naturalnego,
- rozwój ruchu turystycznego i wzrost zapotrzebowania na usługi tej branży,

Strategia rozwoju gminy Żarów

- bliskość aglomeracji wrocławskiej i niższe niż we Wrocławiu koszty budowy i działania małych i średnich przedsiębiorstw,
- konkurencyjne koszty wykorzystania zasobów pracy,
- korzystne położenia geograficzne gminy (w pobliżu granic) i poprawa jej dostępności komunikacyjnej z regionalnymi centrami (Wrocław, Jelenia Góra, Wałbrzych, Świdnica),
- planowany przebieg nowych odcinków autostrad A-2 i A-8 ujętych w programie budowy autostrad,
- wzrastająca ilość dostępnych dla samorządu środków z programów pomocowych i funduszy strukturalnych UE,
- rozwój współpracy międzynarodowej z uwzględnieniem form współdziałania samorządu,
- stabilizacja ekonomiczna i rozwój gospodarczy kraju,
- korzystna koniunktura krajowa i międzynarodowa na polskie produkty rolne,
- rozwój systemu edukacji, w tym edukacji zawodowej,
- dynamiczny rozwój telekomunikacji.

Stwierdzamy także istnienie okoliczności, które mogą ujemnie wpływać na rozwój naszej gminy. Musimy zdawać sobie sprawę z zagrożeń i ograniczać ich możliwe skutki.

6.1.4 Zagrożenia

- powstawanie licznych hipermarketów w rejonie dużych ośrodków miejskich jak Świdnica, Wrocław, Wałbrzych i przejmowanie przez nie lokalnej siły nabywczej mieszkańców,
- emigracja i wyjazdy młodych i przedsiębiorczych mieszkańców gminy do innych państw UE,
- rozwój stref ekonomicznych na terenie województwa dolnośląskiego /16 podstref w końcu 2004 roku/, stanowiących konkurencję dla podstrefy Żarów w pozyskiwaniu inwestorów,
- zła koniunktura dla rolnictwa, pogarszająca się sytuacja lokalnych gospodarstw rolnych, w związku ze wzrostem konkurencyjności produktów rolnych pochodzenia zagranicznego,
- kryzys finansów publicznych i związany z tym brak stabilności w finansowaniu samorządu,
- zwiększająca się konkurencja na lokalnym rynku towarów i usług, firm z Wrocławia i Świdnicy,
- wzrastająca konkurencyjność inwestycyjna gmin w regionie,
- niekorzystne warunki dla tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw różnych branż (słabość kapitałowa, nadmierny fiskalizm i brak wsparcia ze strony państwa, nadmierne wymagania związane ze standardami UE).

7. Problemy gminy Żarów w opinii mieszkańców – wyniki badań ankietowych

7.1 Charakterystyka badanej próby

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w styczniu i lutym 2004 roku. Jego celem było pozyskanie wiedzy o poglądach mieszkańców przy tworzeniu nowelizacji strategii rozwoju Miasta i Gminy Żarów. Ankiety zostały rozprawdzone wśród osób uczestniczących w warsztatach opracowujących SWOT najstarszych klas gimnazjum i pracujących przy nowelizacji strategii. Ankiety można było również wypełnić w urzędzie miasta Żarów.

Należy też dodać, że ankiety nie zostały wypełnione w całości. Respondenci nie wypełnili przede wszystkim pytań otwartych (np.: Gdyby był (a) Pan (i) radnym, jakie problemy rozwiązałaby Pan (i) w pierwszej kolejności?)

Ankiety w sumie zwróciło 507 osób. Z tego 304 (59,96%) to kobiety, a 194 (38,2 %) to mężczyźni. Zdecydowanie najwięcej spośród nich jest w wieku do 20 lat – 252 osoby (49,7%). Kolejną grupę stanowią respondenci pomiędzy 40-60 rokiem życia – 104 osoby (20,5%). 93 respondentów podało, iż są w wieku pomiędzy 20 a 40 rokiem życia, a 38, iż jest w wieku 20-30 lat. Tylko osiem osób (1,57%) podały, że mają powyżej 60 lat.

Tab. 30. Struktura wiekowa ankietowanych wieku i płci.

wiek	liczba	procent	kobiety	mężczyźni
------	--------	---------	---------	-----------

Strategia rozwoju gminy Żarów

do 20	252	49,7	134	117
Powyżej 20	38	7,49	27	11
od 20 do 40	93	18,3	64	28
od 40 do 60	104	20,5	69	34
ponad 60	8	1,57	6	2
razem	164	100	108	56

Jeżeli chodzi o wykształcenie respondentów to największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym. Takie wykształcenie zadeklarowało 186 osób (36,6%). Kolejną grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim - 153 (30,1%). Wykształcenie wyższe zadeklarowało 86 osób (16,9%), a zasadnicze zawodowe 66 osób (13%). Wysoka liczba osób z wykształceniem podstawowym, może mieć swój związek z tym, iż większość respondentów to osoby młode – do 20 lat.

Tab. 31. Wykształcenie respondentów z uwzględnieniem wieku.

wykształcenie	wiek				
	Do 20	Powyżej 20	20 - 40	40 - 60	Ponad 60
podstawowe	171	0	2	9	0
zasadnicze zawodowe	15	7	22	22	0
średnie	61	18	27	43	0
wyższe	0	12	41	28	5

Ponieważ większość respondentów to ludzie młodzi, w związku z tym nie jest ona aktywna zawodowo. Takich osób jest 220 (43,3%) i wskazują one na źródło utrzymania – rodzinę. Wśród osób aktywnych zawodowo przeważają osoby, które jako miejsce pracy podają instytucje publiczne (95 odpowiedzi). Kolejne miejsc zajmują respondenci prowadzący własną firmę lub gospodarstwo (49 odpowiedzi) i pracujący w firmach prywatnych (40 odpowiedzi). Dużą grupę stanowią osoby utrzymujące się z renty (22 odpowiedzi), zasiłku (16 odpowiedzi) czy emerytury (10 odpowiedzi). Należy jednak zwrócić uwagę, iż ponad 46 osób nie podało źródła utrzymania.

Tab. 32. Miejsce pracy respondentów – główne źródła utrzymania.

Strategia rozwoju gminy Żarów

rodzaj aktywności zawodowej	liczba	procentowo
własna firma		
własne gospodarstwo rolne	49	8,48
instytucje publiczne(budżetowe), zakład państwowy, komunalny, spółdzielnie, fundacje	95	18,7
cudza firma prywatna, gospodarstwo rolne	40	7,8
renta	22	4,3
emerytura	10	1,9
zasiłek dla bezrobotnych	16	3,1
na utrzymaniu rodziny	215	43,3

7.2 Więź mieszkańców z gminą

Większość ankietowanych zamieszkuje gminę od urodzenia - 333 osoby (65,6%). Wśród pozostałych respondentów, po 56 (11%) wskazywało, iż zamieszkuje gminę od 20 lat lub „mniej niż 10 lat”. Niestety 11 osób nie udzieliło odpowiedzi, a 42 wskazały, iż zamieszkuje gminę „od 10 lat”.

Poczucie lokalnej tożsamości nie jest tak oczywiste. Mimo, że zdecydowana większość, bo 300 osób deklaruje, iż nie chce opuszczać gminy to analizując odpowiedzi na pytanie „Czy czuje się Pan (i) związany (a) z miastem?”, tylko 161 osób odpowiedziało, że jest „silnie związany”. W odpowiedzi na to pytanie 212 respondentów odpowiedziało, iż jest związane „trochę”, a 113 nie czuje się w ogóle związanych.

7.3 Poziom życia w Żarowie.

W opinii części mieszkańców w gminie poziom życia jest gorszy niż w innych gminach. Taka opinię wyraziło 205 respondentów (40,4%). Ponad 143 respondentów uznało, iż trudno porównywać poziomy życia pomiędzy gminami, a 115 uznało, iż żyje się tak samo. Tylko 34 osoby twierdzą, iż żyje się lepiej, niż w innych gminach.

Tab. 33. Poziom życia w Żarowie na tle innych gmin.

wyszczególnienie	liczbowo	procentowo
lepiej niż w innych gminach	34	6,7%
tak samo	115	22,6%
gorzej niż w innych gminach	205	40,4%
trudno powiedzieć	143	28,2%

Strategia rozwoju gminy Żarów

Na pytanie o dzisiejszy poziom życia w Gminie Żarów 250 respondentów (49,3%) odpowiedziało, że żyje im się gorzej jak kilka lat temu, 65 osób odpowiedziało, a 93 nie miało zdania. Należy zwrócić uwagę, że 90 respondentów uznało, iż w Żarowie żyje się lepiej niż kilka lat temu.

Tab. 34. Jakość życia w Żarowie ostatnich kilku latach.

wyszczególnienie	liczbowo	procentowo
lepiej jak kilka lat temu	90	17,75%
tak samo	65	12,8%
gorzej jak kilka lat temu	250	49,3%
trudno powiedzieć	93	18,3%

Jeżeli chodzi o dochody uzyskiwane przez respondentów to najczęściej wskazań było na przedział 1001-1500 złotych – 87 osób. Najmniej osób wskazało dochody najniższe do 300 złotych. Poniższa tabela przedstawia podział dochodów u respondentów.

Tab. 35. Miesięczne dochody na członka rodziny.

wyszczególnienie	liczbowo	procentowo
do 300	32	6,3
301-500	54	10,6
501-800	64	12,6
801-1000	81	15,9
1001-1500	87	17,1
1501-2000	70	13,8
2001 - 3000	40	7,88

7.4 Problemy Miasta i Gminy Żarów w opinii ankietowanych.

Na pytanie "Proszę wymienić trzy najważniejsze sprawy, które powinny zostać rozwiązane w gminie" respondenci najczęściej wskazywali:

- likwidację bezrobocia - 81 wskazań,
- naprawę dróg i ulic, chodników, oświetlenie - 52 wskazania,
- skuteczna walka z przestępczością - 41 wskazań,

Strategia rozwoju gminy Żarów

- naprawa podjęcie lub dokończenie podjętych inwestycji – 25 wskazań.
- większa troska o środowisko -20 wskazań
- przyciągnięcie inwestorów – 19 wskazań,
- poprawa warunków mieszkaniowych – 16 wskazań,
- zmniejszyć podatki gminne – 14 wskazań,
- organizowanie imprez kulturalnych – 13 wskazań,
- większa pomoc socjalna – 13 wskazań
- poprawa pracy urzędników- 10 wskazań,
- skuteczniejsza walka z przestępczością – 5 wskazań,

Pozostałe sprawy uzyskały mniejszą ilość punktów, jednakże na 15 wymienionych spraw wskazania każde uzyskało wskazanie. Analizując pytanie dotyczące problemów miasta, ankietowani najczęściej wskazywali na bezrobocie, małą ilość imprez dla młodzieży, brak infrastruktury sportowej, drogi oraz poprawę bezpieczeństwa. Należy zwrócić jednak uwagę, iż na to pytanie wielu uczestników nie odpowiedziało.

7.5 Ocena jakości usług lokalnych.

W opinii badanych, na 17 rodzajów usług świadczonych przez gminę zdecydowana większość została oceniona jako przeciętna. Takich, usług było 15. Tylko jedna została oceniona jako zła i jedną oceniono jako wysoką.

Jako usługa świadczona na wysokim poziomie zostało ocenione zaopatrzenie w wodę, gdzie otrzymało 229 pozytywnych wskazań. Usługa oceniona na najniższym poziomie to pomoc bezrobotnym, tutaj 280 respondentów oceniło ją negatywnie. Analizując uzyskane poszczególne usługi to większą ilość punktów „wysokich” uzyskały jeszcze przedszkola, szkoły i odprowadzanie ścieków. Natomiast dużo punktów negatywnych otrzymała: pomoc społeczna, instytucje kultury i mieszkania komunalne. Poniższa tabela przedstawia uzyskane punkty w poszczególnych usługach.

Tab. 36. Ocena jakości usług w gminie Żarów.

rodzaje usług	liczba odpowiedzi	ocena jakości usług		
		P	W	Z

Strategia rozwoju gminy Żarów

tereny i urządzenia rekreacyjne	481	333	48	100
tereny i urządzenia sportowe	481	283	26	172
placówki wychowania przedszkolnego	475	327	116	32
szkoły podstawowe i gimnazjum,	480	237	212	31
instytucje kultury,	436	227	27	182
biblioteki publiczne,	507	271	147	65
pomoc społeczna,	477	234	40	203
pomoc dla bezrobotnych,	479	181	18	280
zaopatrzenie w wodę,	479	213	229	37
odprowadzanie ścieków,	478	251	133	94
usuwanie odpadów, sprząatanie,	427	227	69	131
mieszkania komunalne,	472	283	23	166
ogrzewanie mieszkań,	453	291	95	67
drogi, chodniki, place,	473	265	156	52
miejsca do parkowania,	474	290	28	156
targowiska bazyry,	471	333	66	72
komunikacja z innymi miastami,	465	279	63	123

P – przeciętna, **W** – wysoka, **Z** – zła

W odpowiedzi na pytanie dotyczące rozwoju handlu i usług respondenci wskazali na szczególny brak księgarni, sklepu obuwniczego i sportowego. Natomiast jeżeli chodzi o braki w usługach to mieszkańcy wskazywali na szczególny brak kawiarni, restauracji, barów.

7.6 Poziom bezpieczeństwa w gminie.

Poziom bezpieczeństwa w gminie jest oceniany jako średni. Większość respondentów uważa, że z bezpieczeństwem bywa różnie, ale ogólnie zadawalający. Takich odpowiedzi udzieliło 319 osób. Zadowolonych z bezpieczeństwa jest 53 osób, a 84 osób uważa, że przestępczość jest wysoka.

Tab. 37. Poziom bezpieczeństwa w gminie w opinii mieszkańców.

wyszczególnienie	liczbowo
W gminie jest bezpiecznie, chuligaństwo, bezprawie i przestępczość jest znikome.	53
Z bezpieczeństwem różnie bywa, zdarzają się przypadki wandalizmu i przestępstwa, ale ogólnie idzie wytrzymać.	319
Jest źle, boję się wychodzić z domu po zmroku, przestępczość, chuligaństwo, wandalizm to u nas codzienność.	84

Strategia rozwoju gminy Żarów

7.7 Polityka informacyjna władz gminy.

Większość respondentów twierdzi, że trudno im określić czy są zadowoleni z informacji o działalności władz. Odpowiedzi takiej udzieliły 154 osoby. 46 osób jest zadowolonych z informacji, a 25 nie jest zadowolonych. Większość respondentów proponuje, aby władze kolportowały bezpłatny biuletyn wśród mieszkańców, w celu polepszenia przepływu informacji. Takiej formy informacji życzy sobie 136 osób. Pozostałe formy przepływu informacji uzyskały dużo mniejszą ilość punktów.

8. Konstrukcja strategii rozwoju miasta i gminy Żarów

8.1 Misja

Żarów jako wspólnota samorządowa buduje swoją przyszłość ośrodka nowoczesnych technologii, przemysłu i zdrowego rolnictwa, przyjaznych środowisku naturalnemu. Dążymy do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i podniesienia atrakcyjności gminy. Jesteśmy otwarci, gościnni, aktywni i społecznie odpowiedzialni.

Cele strategiczne:

CS 1 – Dynamiczna i zrównoważona gospodarka lokalna zapewniająca trwały rozwój i wysoką jakość życia.

CS 2 – Zapewnienie mieszkańcom Żarowa najwyższego standardu usług publicznych, zgodnego z zasadami ekologii.

CS 3 – Aktywna i społecznie odpowiedzialna wspólnota lokalna.

Obszar celu strategicznego 1:

CS 1 – Dynamiczna i zrównoważona gospodarka lokalna zapewniająca trwały rozwój i wysoką jakość życia.

Cele operacyjne i zadania strategiczne:

C0 1 – Wspieranie rozwoju gospodarki jako źródła dochodów mieszkańców i budżetu gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Aktywna promocja WSSE Invest Park – podstrefa Żarów.
2. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie WSSE.
3. Budowa sieci drogowej wraz z oświetleniem na terenie WSSE.
4. Modernizacja drogi Mielęcín – Łażany.

C0 2 – Rozwój infrastruktury małej i średniej przedsiębiorczości.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Utrzymanie i rozwój systemu preferencji dla lokalnych przedsiębiorców.
2. Szkolenia i doradztwo w zakresie rozwoju przedsiębiorczości.
3. Forum Inicjatyw Lokalnych.
4. Wykreowanie lokalnego produktu.
5. Zintegrowany i spójny system gospodarki przestrzennej na terenie gminy.

CO 3 – Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich w kierunku intensyfikacji produkcji oraz tworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Wspieranie działań na rzecz tworzenia grup producenckich.
2. Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego.
3. Tworzenie warunków dla rozwoju eko- i agroturystyki w gminie.
4. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych w oparciu o lokalne atrakcje turystyczne gminy Żarów.

CO 4 – Promocja gospodarcza Miasta i Gminy Żarów.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Opracowanie i realizacja strategii promocji Żarowa.
2. Żarowski Informator Gospodarczy.
3. „Dni międzynarodowe” w Żarowie.
4. Gminne Centrum Informacji i Promocji.
5. Rozbudowana sieć współpracy z partnerami samorządowymi i społecznymi.
6. Żarowska marka gospodarcza (żarowski znak promocyjny).
7. Współudział w działaniach promocyjnych „Księstwa świdnicko-jaworskiego”.

Obszar celu strategicznego 2:

CS 2 – Zapewnienie mieszkańcom Żarowa najwyższego standardu usług publicznych zgodnego z zasadami ekologii.

Cele operacyjne i zadania strategiczne:

C0 1 – Niezawodny i wydajny system wodno-kanalizacyjny, gospodarki odpadami i zaopatrzenia w energię.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy.
2. Opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – wybór i realizacja koncepcji.
3. Rozbudowa i modernizacja sieci zasilania energetycznego.
4. Wypracowanie koncepcji i realizacja efektywnego systemu zbiórki i segregacji odpadów w gminie.
5. Opracowanie i realizacja programu odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych i systemu drenarskiego.

C0 2 – Nowoczesny układ komunikacyjny gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Budowa i modernizacja systemu dróg gminnych na terenach wiejskich, uzupełniających układ komunikacyjny dróg powiatowych, wraz z oświetleniem.
2. Budowa obwodnicy Żarowa.
3. Rozbudowa i modernizacja chodników na terenie miasta i obszarów wiejskich.
4. Opracowanie i realizacja programu odbudowy i konserwacji rowów przydrożnych i przepustów.
5. Rozbudowa i dostosowanie sieci parkingów do potrzeb komunikacji w gminie.

CO 3 – Nowoczesny i zintegrowany system zarządzania jednostkami organizacyjnymi gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Nowoczesnego system obsługi mieszkańców gminy w standardzie e-administracji.
2. System zarządzania jakością w urzędzie i innych jednostkach organizacyjnych gminy.
3. System monitoringu potrzeb i jakości usług komunalnych.
4. Techniczne doposażenie urzędu i jednostek w organizacyjnych gminy.
5. Nadanie wysokiej rangi w systemie zarządzania stanowisku /s strategii rozwoju i integracji europejskiej.
6. Restrukturyzacja jednostek organizacyjnych gminy Żarów.

CO 4 – Wysoki standard usług sfery społecznej gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez unowocześnienie gminnej infrastruktury oświatowej.
2. Zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych celem poszerzenia oferty rekreacyjnej gminy.
3. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy poprzez partnerstwo publiczno-prywatne.
4. Promocja zdrowia i wysoki standardu gminnej bazy usług zdrowotnych.
5. Gminny program ograniczania patologii społecznych - „Bezpieczny Żarów”.
6. Rozbudowa systemu monitoringu najbardziej zagrożonych miejsc w Żarowie.

Obszar celu strategicznego 3:

CS 3 – Aktywna i społecznie odpowiedzialna wspólnota lokalna.

Cele operacyjne i zadania strategiczne:

CO 1 – „Rewitalizacja miasta i gminy Żarów”.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Opracowanie i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta i gminy.

Strategia rozwoju gminy Żarów

2. Program poprawy estetyki miasta Żarowa .
3. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Odnowy Wsi.
4. Sieć aktywnych i dobrze wyposażonych świetlic wiejskich z bogatą ofertą kulturalną.

CO 2 – Kreowanie pozytywnego klimatu społecznego i zapewnienie warunków dla funkcjonowania i rozwoju organizacji, stowarzyszeń i inicjatyw lokalnych na terenie gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Aktywizacja organizacji społecznych na terenie Żarowa.
2. Wypracowanie i promocja systemu „grantowania” wydarzeń sportowo – rekreacyjnych.
2. Zapewnienie sprawnego systemu komunikacji między instytucjami samorządowymi a obywatelami.
3. Kreowanie pozytywnego klimatu wokół funkcjonującej w Żarowie Młodzieżowej Rady Miasta i Gminy.
4. Monografia Żarowa.
5. Lokalna ścieżka edukacyjno-turystyczna.
6. Powołanie muzeum ziemi żarowskiej.

9. Opis wybranych zadań strategii rozwoju miasta i gminy Żarów

Obszar celu strategicznego 1:

CS 1 – Dynamiczna i zrównoważona gospodarka lokalna zapewniająca trwały rozwój i wysoką jakość życia.

C0 2 – Rozwój infrastruktury małej i średniej przedsiębiorczości.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Utrzymanie i rozwój systemu preferencji dla lokalnych przedsiębiorców.

OPIS ZADANIA:

Proponujemy opracowanie a następnie wdrożenie znowelizowanego systemu ulg podatkowych, w którym zostaną zwiększone preferencje dla małych i średnich przedsiębiorców zatrudniających dodatkowo np. mieszkańców gminy Żarów. Funkcjonowanie proponowanego narzędzia wspierania przedsiębiorczości powinno być na bieżąco monitorowane i poddawane ocenie.

UZASADNIENIE ZADANIA:

System preferencji dla przedsiębiorców obecnie funkcjonujący w mieście sprowadza się do zwolnień w podatku od nieruchomości dla tych, którzy tworzą nowe miejsca pracy. Konstrukcja ulg w podatku od nieruchomości preferuje jednak duże przedsiębiorstwa, dla których ulga w podatkach lokalnych nie jest czynnikiem decydującym w procesie lokalizacji bądź rozwoju inwestycji. Dlatego właśnie uważamy, że w przypadku Żarowa należy postarać się o efektywniejsze narzędzie zachęcające do inwestowania przez miejscowych przedsiębiorców. Warto podkreślić, że chcąc zaktywizować gospodarczo mieszkańców miasta, w tym młodych absolwentów szkół średnich i zawodowych, należy rozszerzać ulgi na nowo powstające małe, rodzinne firmy, niezależnie od ilości zatrudnionych w nich osób. Ostateczny efekt zweryfikowanego systemu ulg powinien być

Strategia rozwoju gminy Żarów

korzystniejszy zarówno dla drobnych inwestorów, jak i w ostatecznym rozrachunku dla całej wspólnoty samorządowej.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

przygotowanie przez burmistrza projektu znowelizowanego systemu i przedłożenie go radzie miasta.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

6 miesięcy

PARTNERZY PROJEKTU:

burmistrz miasta, rada miasta.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

wzmocnienie kapitałowe małego i średniego biznesu, stopniowe zwiększanie liczby nowo powstających przedsiębiorstw, w efekcie „końcowym” ograniczenie bezrobocia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

budżet gminy.

2. Szkolenia i doradztwo w zakresie rozwoju przedsiębiorczości.

OPIS ZADANIA:

Ze względu na charakter gminy Żarów, jej potencjał i strukturę bezrobocia szczególną wagę należy przypisać rozwijaniu przedsiębiorczości wśród mieszkańców – powstawaniu tzw. małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Należy także pamiętać, że aktywizowanie gospodarcze mieszkańców gminy, w tym młodych absolwentów szkół średnich i zawodowych, wiązać się winno z rozszerzaniem ulg na nowo powstające małe, rodzinne firmy, niezależnie od ilości zatrudnionych w nich osób.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Ostateczny efekt zweryfikowanego systemu ulg powinien być korzystniejszy zarówno dla drobnych inwestorów, jak i w ostatecznym rozrachunku dla gminy. Jego funkcjonowanie na bieżąco monitorowane i poddawane ocenie.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Aby pobudzić mieszkańców gminy do aktywności gospodarczej należy / można podjąć następujące działania:

- a. Stworzyć instytucję wspierającą lokalny biznes (np. pod nazwą Lokalne Forum Przedsiębiorczości), która zajmowałaby się np.:

Strategia rozwoju gminy Żarów

- Gromadzenie i udostępnianie informacji niezbędnych do podjęcia działalności gospodarczej i jej rozwoju;
 - Przekazywanie informacji o decyzjach władz gminnych, mogących mieć wpływ na lokalne podmioty gospodarcze;
 - Wskazywanie możliwości uzyskania wsparcia finansowego w funduszy krajowych i unijnych;
 - Świadczenie usług doradczych.
- b. Utworzyć punkt doradztwa rolniczego udzielający pełnej informacji o preferowanych gałęziach produkcji rolnej spełniających wymogi Unii Europejskiej oraz zajmujący się organizowaniem dla rolników specjalistycznych szkoleń.
- c. Zapewnić profesjonalną obsługę przedsiębiorcy w urzędzie miasta.
- d. Stworzyć profesjonalny system doradztwa dla osób pragnących założyć własną firmę, już

prowadzących działalność gospodarczą lub pragnących przekwalifikować się.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Nie wyznacza się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz MŚP.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Wykreowanie nowych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.

Poprawa kondycji istniejących podmiotów gospodarczych na terenie gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

4. Wykreowanie lokalnego produktu.

OPIS ZADANIA:

Produkt lokalny to usługa lub wyrób o określonej jakości, specyficzny dla regionu powstawania i przyjazny dla środowiska. Każda społeczność gminna i nie tylko może za produkt lokalny uznać coś innego, lecz z jakiegoś powodu ważnego dla danego regionu lub lokalnej społeczności. Gmina, która ma aspiracje stać się gminą turystyczną i osiągać sukcesy na polu rozwoju drobnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców powinna wykreować taki właśnie produkt, który byłby rozpoznawalny a jednocześnie spełniałby rolę swoistej wizytówki gminy. Najlepiej aby produkt związany był z branżą rolniczo – owocową lub leśną (rzemiosło). Istnieją liczne przykłady gmin dla których produkty lokalne stały się czynnikiem rozwoju. Do takich zaliczyć można

Strategia rozwoju gminy Żarów

choćby: zabawki ze Stryszawy, palmy, miód, owoce i warzywa z Lipnicy, wiklina i sól z Ziemi Bocheńskiej, miód wrzosowy z Przemkowa, ogórki ze Ścinawy, torby, hafty i mąka z Debrzna, chleb z Barwic, brzoszowe wytwory ze Skowarnków, artystyczne wyroby z Człuchowa itp. Do takich przykładów z zagranicy zaliczyć np. można ze swoimi wyrobami Makową Wioskę Amsechlag, Dolinę Zegarów Słonecznych w Austrii. Dodać należy, że w ramach polityki regionalnej Unii Europejskiej istnieją środki wspierające aktywność w tym obszarze.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Wykonanie tego zadania spowoduje:

- wykreowanie nowej charakterystycznej dla gminy produkcji,
- zwiększenie skuteczności promocji gminy,
- zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Realizując to zadanie należy przeprowadzić konkurs na terenie gminy, którego przedmiotem będzie pomysł na produkt lokalny Żarowa. Jego rozstrzygnięcie powinno nastąpić podczas publicznej debaty lub plebiscytu np. podczas Dni Żarowa. Mieszkańcy musieliby mieć okazję zapoznać się z zaprezentowanymi produktami stającymi do konkursu i zagłosować na najlepszą propozycję. Konkurs powinien oferować nagrody pieniężne i pozafinansowe. Przede wszystkim zwycięzca lub grupa zwycięzców byłiby prezentowani w materiałach promocyjnych gminy, w gminnym internecie. Ważne byłoby wsparcie w zakresie pozyskania dotacji w funduszy pomocowych (znalezienie źródła, pisanie wniosku)

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Nie określa się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska, MŚP.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Powstanie na terenie gminy produktu lokalnego. Powstanie nowego czynnika wzmacniającego pozycje marketingową gminy. Powstanie podmiotu (kilku -kilkunastu) podmiotów gospodarczych zajmujących się nową dziedziną aktywności gospodarczej (naśladownictwo, dobry przykład)

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

Strategia rozwoju gminy Żarów

5. Zintegrowany i spójny system gospodarki przestrzennej na terenie gminy.

OPIS ZADANIA:

Żarów posiada opracowane w 1998 i uchwalone w 1999 roku *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Żarowa* uchwalony 1 lipca 2004 roku. Podczas opracowywania strategii rozwoju uwzględniono wyniki analiz uwarunkowań i kierunków rozwoju miasta i gminy. Cele strategicznego rozwoju miasta i gminy nawiązują do tych ustaleń. Brak jednoznacznych regulacji w tej materii dotyczących całej gminy stanowi bardzo poważną barierę rozwojową gminy i może powodować błędy i niekonsekwencje w realizowanej polityce przestrzennej, skutkujące pogorszeniem istniejącego ładu przestrzennego i urbanistycznego na terenie gminy. Plany pozostałych miejscowości gminy będą przygotowywane i powinny one w perspektywie strategicznej służyć realizacji wskazanego zadania strategicznego.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Realizacja zadania stwarza warunki dla trwałego i zrównoważonego rozwoju wspólnoty lokalnej poprzez ukształtowanie wysokiej jakości ładu przestrzennego

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Uchwalanie poszczególnych planów uchwałą Rady Miejskiej wg harmonogramu. Należy również rozważyć możliwość ujęcia zasadniczych reguł polityki przestrzennej gminy w postaci uchwały, która powinna zawierać:

- potwierdzenie lub rewizję kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy,
- określenie zasad polityki inwestycyjnej gminy z uwzględnieniem zasad tworzenia i gospodarowania zasobem gruntów gminnych,
- określać harmonogram opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych jednostek osadniczych gminy,
- określenie zasady stosowania ułatwień w procedurze administracyjnej związanej z lokalizacją inwestycji,

W uchwale należy wskazać jednoznacznie koordynatora przestrzennej polityki gminy oraz sposób jej oceny i ewentualnej modyfikacji.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Około dwa lata.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy/ właściciele gruntów.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Zgodny z zasadami sztuki urbanistycznej ład przestrzenny w Gminie Żarów.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy.

CO 3 – Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich w kierunku intensyfikacji produkcji oraz tworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców.

Wybrane zadania strategiczne:

2. Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego.

OPIS ZADANIA:

Rolnictwo ekologiczne i agroturystyka cieszą się na terenie Polski i Europy rosnącą popularnością. Wzrost zainteresowania produktami pochodzącymi z upraw ekologicznych, zwłaszcza wśród mieszkańców dużych miast /Wrocław, Świdnica/ oraz optymistyczne perspektywy eksportu związane z integracją z UE, uzasadniają rozwijanie tego typu produkcji na terenie Żarowa. Propagowanie prowadzenia tego typu działalności jest szczególnie zasadne ze względu na typowo rolniczy charakter gminy oraz jej położenie w pobliżu aglomeracji wrocławskiej.

Gospodarstwo chcące produkować zdrową żywność musi spełniać szereg wymagań określonych w stosownych przepisach. Musi się także poddawać stosownym kontrolom (pod kątem wymagań „Kryteriów rolnictwa ekologicznego”), uzyskać specjalne atesty, certyfikaty (udzielane przez stowarzyszenie EKOLAND). Rolnicy podejmujący opisywaną działalność muszą posiadać szeroką wiedzę o sposobach, metodach i możliwościach jej prowadzenia. Dlatego właśnie, w pierwszej kolejności, konieczne jest przekazanie wiedzy na ten temat wszystkim zainteresowanym.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Atrakcyjność proponowanej formy produkcji polega przede wszystkim na tym, że wspiera ona wielofunkcyjny rozwój wsi. Wynika to m.in. ze: zwiększenia atrakcyjności funkcjonującej agroturystyki, zagwarantowanie większej ilości miejsc pracy niż w rolnictwie intensywnym (poprzez pracochłonność), systematyczny wzrost zapotrzebowania na produkty rolnictwa ekologicznego itd. Dlatego realizacja tego zadania daje szansę na poprawę standardu życia mieszkańców obszarów wiejskich gminy poprzez wykreowanie nowych rodzajów wyspecjalizowanej produkcji rolnej i świadczenia usług a tym samym wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Strategia rozwoju gminy Żarów

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Obecnie żaden z rolników z obszaru gminy nie prowadzi produkcji ekologicznej. Aby uruchomić tego typu działalność konieczne jest przeprowadzenie akcji informacyjnych wśród rolników przybliżających możliwości w tym zakresie. Decyzja o prowadzeniu produkcji ekologicznej jest sprawą indywidualną przedsiębiorcy, jednak władze gminy mogą pokusić się o wprowadzenie różnego rodzaju zachęt (np. ulgi w podatku rolnym). Rolnicy prowadzący ekologiczną produkcję mają zwiększone możliwości starania się o różnego rodzaju dotacje.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Nie określa się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska, sołtysie, rolnicy oraz organizacje wspierające rozwój rolnictwa.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Powstanie na terenie gminy na terenie gospodarstw ekologicznych

Poprawa warunków finansowych części gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie gminy poprzez podjęcie dodatkowej aktywności..

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

3. Tworzenie warunków dla rozwoju eko- i agroturystyki w gminie.

OPIS ZADANIA:

Aby turystyka wiejska mogła rozwijać się w Żarowie konieczne jest jej szerokie rozpropagowanie i to zarówno w sensie prowadzenia tzw. marketingu (promocji) wewnętrznego, jak i zewnętrznego. Agroturystyka wymaga pewnego profesjonalizmu, dlatego konieczne jest organizowanie szkoleń pozwalających, osobom zainteresowanym świadczeniem takich usług, rozpoznać ich specyfikę. Celem takich szkoleń powinno być przekazanie wiedzy na temat ścieżek formalnych, możliwości i standardów w opisywanym zakresie. Korzyści z takich szkoleń, poza rozpoznaniem możliwości podwyższania poziomu świadczonych usług, polegałyby na uzyskaniu wiedzy związanej z planowaniem takich przedsięwzięć, marketingiem, finansami, zarządzaniem.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Prowadzenie szkoleń i promocji (początkowo intensywne) doprowadzi w efekcie do wypracowania przez mieszkańców – usługodawców atrakcyjnej oferty turystycznej i przyciągnięcia dużej ilości klientów chcących spędzać czas właśnie w Żarowie i okolicy.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Promocja wewnętrzna polegać by miała na wypracowaniu pozytywnego stosunku do turystyki i turystów wśród gminnych usługodawców i mieszkańców wsi. Wynika to stąd, że „kwaterodawcy” decydując się na przyjmowanie gości swoim zachowaniem, życzliwością i otwartością mogą wiele zyskać, gdyż głównie na podstawie tych cech ocenione zostaną prowadzone usługi turystyczne. Zarówno kontakty z bezpośrednimi dawcami usługi turystycznej, jak i całą miejscową ludnością muszą prowadzić do przyjemnego i odprężającego wypoczynku, dlatego nastawienie do przyjeżdżającego turysty musi być pozytywne. Wewnętrzną promocję (marketing) należy prowadzić poprzez popularyzowanie zjawiska turystyki wiejskiej – przybliżanie jego istoty i płynących stąd korzyści. Wartościowe mogłyby się okazać m.in. wyjazdy studyjne pokazujące żarowskim przedsiębiorcom dobre przykłady funkcjonowania turystyki wiejskiej – popularnych przykładów, w opisywanym zakresie nie brakuje (np. miejscowość Śladów Mały - gmina: Chmielnik, woj. Świętokrzyskie, w której funkcjonuje 30 gospodarstw agroturystycznych).

Kiedy już na terenie Żarowa uruchomiona zostanie działalność agroturystyczna ważną rolę zacznie odgrywać prowadzenie promocji zewnętrznej, czyli rozpowszechnienie informacji o tym, że w gminie można w ciekawy sposób spędzić czas. Potencjalny klient (np. z Wrocławia) musi dowiedzieć się o tym, jakie możliwości spędzenia wolnego czasu stworzono mu w Żarowie. Przydatne okazać się mogą takie działania jak: współpraca z wrocławskimi, poznańskimi biurami podróży, informacja zamieszczana w internecie i przewodnikach turystycznych województwa dolnośląskiego, reklama prasowa itd. Przy prowadzeniu proponowanej promocji – zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej, wartościowa może okazać się współpraca z instytucjami wspierającymi (zrzeszającymi) tego typu przedsięwzięcia czy przedsiębiorców – np. Federacja Turystyki Wiejskiej.

Szkolenia, w pierwszym etapie podstawowe, z czasem powinny ewoluować w szkolenia dalszego doskonalenia umiejętności osób działających w agroturystyce. Wynika to stąd, że warunkiem rozwoju turystyki wiejskiej jest stworzenie pakietu różnorodnych propozycji spędzania wolnego czasu. Wachlarz atrakcji agroturystycznych jest ogromny i może być świadczony przez kilka okolicznych gospodarstw tworząc tym samym system usług o charakterze uzupełniającym i kompleksowym. Mieszkańcy wsi muszą być jednak przygotowani do świadczenia takich usług stąd wynika konieczność podnoszenia ich, szeroko pojętych, umiejętności w opisywanym zakresie.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Nie określa się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy/ właściciele gruntów.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy

Stworzenie dywersyfikacji źródeł zarobkowania na terenie gminy

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

4. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych w oparciu o lokalne atrakcje turystyczne gminy Żarów.

OPIS ZADANIA:

Malownicze ukształtowanie terenu z jakim mamy do czynienia na terenie gminy Żarów sprawia, że jest to jeden z jej największych walorów. Taką sytuację należy wykorzystać, zwłaszcza jeżeli mieszkańcy i władze gminy zakładają rozwój turystyki. Można tego dokonać między innymi poprzez wytyczenie i oznaczenie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych. Tego typu ścieżki muszą być okazać się interesujące dla różnych grup odbiorców, np. dla młodzieży szkolnej, ludzi starszych, rowerzystów, rodziców z dziećmi i innych. Na terenie gminy istnieją już wytyczone szlaki rowerowe należy te inicjatywy wspierać i promować np. poprzez włączenie ich do regionalnej sieci tras rowerowych.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Założenie siatki ścieżek rowerowych/ pieszych zwiększy atrakcyjność gminy, poprawi dostępność zabytków gminy, podniesienie poziomu ruchu turystycznego jak i wiedzy mieszkańców o swojej gminie. Wykorzystane w ten sposób zostanie bogactwo atrakcji turystycznych rejonu.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Chcąc wyjść naprzeciw tak różnym zapotrzebowaniom należy przede wszystkim zinventaryzować istniejące na terenie gminy atrakcje przyrodnicze, historyczne itp. Następnie trzeba dokładnie zbadać istniejące drogi, przejścia leśne i polne. Na tej bazie należy wytyczyć szlaki. Kolejną czynnością jest sporządzenie gminnego planu ścieżek turystycznych odpowiednich dla każdego rodzaju turystyki i dokładne ich oznaczenie. Bardzo ważne jest, aby na ich trasie usytuowane były opisy atrakcji gminnych oraz wskazane miejsca odpoczynku, sklepy, punkty gastronomiczne itp.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Okolo 3 lata.

Strategia rozwoju gminy Żarów

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy/ właściciele gruntów, stowarzyszenia.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Liczba tras i ścieżek rowerowych, pieszych gwarantująca swobodny dostęp zainteresowanych do wszystkich atrakcji gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE, środki prywatne.

CO 4 – Promocja gospodarcza Miasta i Gminy Żarów.

Wybrane zadania strategiczne:

2. Żarowski Informator Gospodarczy.

OPIS ZADANIA:

Jednym z instrumentów polityki promocyjnej gminy powinien być aktualizowany corocznie Miejski Informator Gospodarczy. Informacje w nim zawarte powinny dotyczyć życia gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw. Powinny być w nim zawarte również informacje z życia społecznego i kulturalnego Żarowa. W informatorze powinien istnieć rozbudowany dział poświęcony ofertom inwestycyjnym i zachętom, które gmina oferuje inwestorom. Bardzo istotną kwestią jest dystrybucja informatora. Publikacja powinna być rozprowadzana w kraju i zagranicą np. przy okazji targów i imprez międzynarodowych.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Konieczność promocji lokalnego biznesu, który zapewnia lokalne miejsca pracy oraz wpływy do budżetu gminy

Konieczność pozyskania inwestorów, którzy utworzą nowe miejsca pracy.

Promowanie Żarowa.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Przygotowanie odpowiedniej specyfikacji zamówienia publicznego (uwzględniającej zawarte w opisie elementy).

Przeprowadzenie przetargu na opracowanie i wydawanie informatora.

Odpowiednia dystrybucja informatora (targi, konferencje, spotkania branżowe, zagranica).

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Przewidywany czas realizacji zadania – praca ciągła (wydawanie informatora raz do roku).

PARTNERZY PROJEKTU:

Lokalne organizacje przedsiębiorców oraz indywidualni przedsiębiorcy.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez pozyskanie inwestorów i rozwój lokalnej przedsiębiorczości.
- poprawa efektywności gospodarczej lokalnych przedsiębiorstw.
- promocja Żarowa.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet miasta.

Prywatni sponsorzy.

1. Opracowanie strategii promocji Żarowa.

OPIS ZADANIA:

Ważnym czynnikiem rozwoju jednostki samorządowej jest pozyskiwanie inwestorów. Fakt ten powoduje wzrost znaczenia promocji, która jest często zaniedbywana i prowadzona w sposób przypadkowy. Promocja nakierowana na najróżniejsze grupy adresatów, to czasami pierwsze i strategicznie najważniejsze zadanie samorządu. Żarów ma w tym względzie niebagatelne doświadczenie i powinien je wykorzystać dla opracowania takiego, przyszłościowego dokumentu. Jest to tym bardziej istotne, iż rośnie w wymiarze regionalnym konkurencyjność wielu gmin. Osoby przystępujące do prac nad takim dokumentem muszą mieć świadomość kierunków strategicznego rozwoju. Gmina musi określić swoją pozycję w mediach. Zidentyfikować stopień wykorzystania Internetu i zinventaryzować swoje uczestnictwo w różnego rodzaju targach i innych imprezach wystawienniczych. Elementem wspomagającym promocję (szczególnie zagraniczną) jest nawiązanie stosunków partnerskich z samorządami innych państw. Strategia musi być konsekwentnie realizowana (najlepiej przez odpowiednio przygotowaną strukturę urzędu np. stanowisko d.s. promocji).

UZASADNIENIE ZADANIA:

Zwiększenie konkurencyjności Żarowa na rynku pozyskiwania inwestorów.

Propagowanie żarowskiego biznesu (promocja żarowskich towarów i usług).

Zwiększenie identyfikacji mieszkańców z miastem poprzez propagowanie miejscowej kultury i świadomości lokalnej.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Jednym z ważniejszych zadań strategicznych jest opracowanie strategii promocji miasta. Powinna ona być stworzona razem z pracownikami urzędu, członkami zarządu, radnymi i kompetentnymi fachowcami. Dokument taki powinien zawierać elementy takie jak:

1. Identyfikacja odbiorców - adresatów promocji.
2. Określenie celów promocji.
3. Przygotowanie przekazu promocyjnego (tekst i środki).
4. Wybór środków i form promocji (reklama, marketing , public relations);
5. Wyznaczenie zasięgu promocji (lokalizacji, czasu, częstotliwości).
6. Określenie zasobów finansowych (budżet promocji) i środków organizacyjnych potrzebnych do wdrożenia strategii.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Przewidywany czas realizacji zadania – praca ciągła.

PARTNERZY PROJEKTU:

Organizacje pozarządowe Żarowa.

Starostwo Powiatowe.

Aktywni mieszkańcy miasta.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez pozyskiwanie nowych inwestorów.

Wzrost efektywności gospodarczej przedsiębiorstw Żarowa.

Wzrost poczucia więzi lokalnej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

Prywatni sponsorzy.

Obszar celu strategicznego 2:

CS 2 – Zapewnienie mieszkańcom Żarowa najwyższego standardu usług publicznych zgodnego z zasadami ekologii.

Cele operacyjne i zadania strategiczne:

C0 1 – Niezawodny i wydajny system wodno-kanalizacyjny, gospodarki odpadami i zaopatrzenia w energię.

Wybrane zadania strategiczne:

- 1. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy.**

OPIS ZADANIA:

Istotną barierę rozwoju gminy stanowi brak prawidłowo funkcjonującej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Możliwość realizacji celów związanych z dążeniem do wykreowania oczekiwanego przez społeczność standardu usług komunalnych wymaga dość znaczącego zaangażowania się gminy w realizację tego zadania. Stan techniczny istniejących w Żarowie urządzeń kanalizacyjnych budzi liczne zastrzeżenia. Kwestią podstawową jest wymiana istniejącej przestarzałej sieci kanalizacyjnej oraz taka jej modernizacja, która doprowadzi do wybudowania sieci rozdzielnej, gdyż obecnie na terenie miasta tylko jedno z osiedli mieszkaniowych posiada rozdzielczy system kanalizacyjny (kanalizacja sanitarna i deszczowa oddzielnie). Równie istotną sprawą jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, której moce przerobowe będą się stopniowo wyczerpywać.

Także jakość sieci wodociągowej budzi liczne zastrzeżenia, chociażby ze względu na bardzo duże straty odnotowane na sieci, co jest efektem wieku i braku stosownych prac remontowych.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Konieczność realizacji tak sformułowanego zadania można uzasadnić tym, że doprowadzi to do:

zapewnienia gminie systemu wodociągowego i kanalizacyjnego zgodnego z zasadami ekologii i ochrony środowiska, poprawa stanu higieny miejskiej, która jest zagrożona brakiem rozdzielnej kanalizacji, zapewnienie mieszkańcom usług o wiele wyższym standardzie niż dotychczasowy.

Strategia rozwoju gminy Żarów

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Przeprowadzenie przetargów na realizację inwestycji.

Kontrola realizacji poszczególnych etapów inwestycji i ich sukcesywne włączanie w miejski system kanalizacji i wodociągów.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

3 do 4 lat.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Żarowie (ZWiK) lub Zakład Gospodarki Lokalowej.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Powstanie nowoczesnego, ekologicznego systemu kanalizacji w Mieście,

Poprawa efektywności miejskiego systemu oczyszczania ścieków,

Poprawa stanu higieny miejskiej,

Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

4. *Wypracowanie koncepcji i realizacja efektywnego systemu zbiórki i segregacji odpadów w gminie.*

OPIS ZADANIA:

Gospodarka odpadami na obszarze gminy Żarów jest już stosunkowo zaawansowana. Gmina posiada składowisko odpadów, obsługujące część wiejską i miejską Żarowa, które posiada spore rezerwy w zakresie możliwości odprowadzania stałych nieczystości komunalnych (po wprowadzeniu segregacji szacuje się możliwości jego eksploatacji na ok. 50 lat). Istnieje jednak konieczność „doskonalenia” istniejącego systemu. W pierwszej kolejności należy wdrożyć opracowany Program Gospodarki Odpadami (zgodnie z ustawą z dnia 27.04.2001 r. o odpadach), który określi: aktualny stan gospodarki odpadami, prognozowane zmiany w tym zakresie, działania zmierzające do poprawy sytuacji, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów oraz system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

Ważnymi decyzjami czy raczej inwestycjami, które będzie należało podjąć w związku z realizacją zadania dotyczącego usprawniania gospodarki odpadami w Żarowie będą:

- wprowadzenie w życie planowanego (wiosna 2005) systemu selektywnej zbiórki odpadów w mieście,
- uruchomienie stacji segregacji odpadów,

Strategia rozwoju gminy Żarów

- budowa stacji – przesyponni odpadów komunalnych i rekultywacji wysypiska,
- w dalszej perspektywie opracowanie i wprowadzenie technologii utylizacji odpadów, oraz systemów przetwarzania odpadów przemysłowych (np. gruzu),
- prowadzenie permanentnej edukacji ekologicznej wśród mieszkańców Żarowa w zakresie postępowania z odpadami pochodzącymi z gospodarstwa domowych.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Realizacja tak zakreślonej wiązki zadań jest konieczna ze względu na:
zapewnienie mieszkańcom „bezpieczeństwa” w zakresie możliwości korzystania z usług z zakresu odprowadzania nieczystości stałych,
zapewnienie gospodarki odpadami zgodnej z zasadami ochrony środowiska i ekologii
stworzenie stabilnych podstaw realizacji Programu Gospodarki Odpadami, racjonalizacja i optymalizacja systemu.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Realizacja Programu Gospodarki Odpadami w gminie Żarów.

Wdrożenie w pełnym zakresie planowanej selektywnej zbiórki odpadów.

Uruchomienie linii technologicznej segregującej odpady komunalne.

Budowa instalacji służącej utylizacji odpadów (jeśli będzie taka wola i potrzeba).

Każde z zaprezentowanej wiązki zadań cząstkowych powinno posiadać szczegółowe określenie środków, firm, miejsc, czasookresu trwania poszczególnych operacji oraz stosownej dokumentacji fachowej np. OOŚ (w określonych przypadkach – wtedy, kiedy jest to konieczne).

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Przewiduje się czas realizacji zadania - od 4 do 6 lat.

PARTNERZY PROJEKTU:

- Zakład Usług Komunalnych,
- gmina Żarów,
- podmioty gospodarcze zajmujące się przetwarzaniem (skupem) tzw. surowców wtórnych,
- podmioty świadczące usługi konsultingowe w zakresie planowania gospodarki odpadami.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Zapewnienie miastu wieloletniej, stabilnej, gospodarki odpadami zgodnej z zasadami ekologii, prawem polskim oraz standardami Unii Europejskiej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżety współpracujących gmin, środki strukturalne Unii Europejskiej, Zakład Usług Komunalnych.

C0 2 – Nowoczesny układ komunikacyjny gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

2. Budowa obwodnicy Żarowa.

OPIS ZADANIA:

Jednym z kluczowych elementów strategii powinno być przygotowanie i wdrożenie realizacji projektu związanego z budową obwodnicy miasta Żarowa. Zasadniczym celem zadania jest wyprowadzenie poza wysoce zurbanizowane tereny miejskie znacznej części ruchu tranzytowego, w tym szczególnie pojazdów ciężarowych. Inwestycja ta ze względu na układ podziału zadań publicznych oraz koszty i związane z tym możliwości finansowe gminy powinna być prowadzona przy udziale podmiotów zewnętrznych w stosunku do gminy, w tym powiatu i samorządu wojewódzkiego. Władze lokalne powinny pełnić funkcję inspiratora a także bezpośredniego wykonawcy ewentualnie partycypować w niewielkim zakresie w jej finansowaniu. Podstawą dla działań planistycznych powinny być ustalenia zawarte w Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Żarowa oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żarów zatwierdzone uchwałą Rady Miasta i Gminy w 1998 r. Jak przekonują dotychczasowe doświadczenia inne sposoby alternatywnego rozwiązania tego problemu natrafiają na znaczące ograniczenia techniczne i kompetencyjne.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Realizacja zadania pozwoli w istotny sposób rozwiązać problemy komunikacyjne w mieście.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Realizacja tego przedsięwzięcia jest ściśle powiązana z możliwościami urzeczywistnienia innych zadań, takich chociażby jak rewitalizacja centrum miasta. W trakcie prac projektowych i z jego realizacją należałoby zadbać o to aby obwodnica nie spowodowała radykalnego spadku ilości osób odwiedzających miasto.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Nie określa się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy/ właściciele gruntów.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Zorganizowany i przemyślany układ komunikacyjny miasta.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

3. Rozbudowa i modernizacja chodników na terenie miasta i obszarów wiejskich.

OPIS ZADANIA:

Przedmiotem zadania jest budowa chodników na obszarach zabudowanych gminy Żarów dzięki temu poprawi się bezpieczeństwo pieszych, poruszających się wzdłuż drogi. Na dzień dzisiejszy na terenie gminy Żarów ilość chodników jest niewielka. Poza najbardziej reprezentacyjnymi miejscami jak centrum Żarowa, wzdłuż drogi z np. do Świdnicy te chodniki praktycznie nie istnieją.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Drogi są wąskie a brak chodnika sprawia, że ruch pieszy odbywa się bokiem drogi. Stwarza to zagrożenie dla pieszych, którzy nie czują się bezpiecznie idąc drogą.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Chodniki powinny być wybudowane w pierwszej kolejności w miejscach najbardziej intensywnego ruchu pieszych, w pobliżu szkół i punktów handlowych. Istniejące chodniki powinny być w miarę możliwości technicznych poszerzone po to aby ruch pieszych odbywał się bezpiecznie i wygodnie. Chodniki powinny być brukowane, a nie tylko wydzieloną częścią pobocza drogi. Tylko w ten sposób mieszkańcy bez obaw będą z nich korzystali. Oczywiście w wielu przypadkach opisywany deficyt dotyczy dróg powiatowych. Dlatego realizacja zadania wymaga również zabiegów i negocjacji z partnerami zewnętrznymi (starosta).

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Nie określa się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy/ właściciele gruntów.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Usprawnienie komunikacji pieszej na terenie gminy.

Zwiększenie się bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z ruchu pieszego. Poprawa estetyki dróg

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

C0 3 – Nowoczesny i zintegrowany system zarządzania jednostkami organizacyjnymi gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Nowoczesnego system obsługi mieszkańców gminy w standardzie e-administracji.

OPIS ZADANIA:

Istotą systemów komputerowych wspomagających zarządzanie gminą będzie przybliżenie urzędu do klienta. Odbywać się to będzie poprzez m.in. systemy umożliwiające zdalne komunikowanie się zainteresowanych stron przy wykorzystaniu sieci internetowych. System, który należałoby w przyszłości wdrożyć w Urzędzie Miasta w Żarowie powinien spełniać następujące wymagania:

- powinien umożliwiać pracę grupową (podejmowanie decyzji wymaga często konsultacji i uzgodnień międzywydziałowych),
- musi to być system otwarty na rozbudowę i przebudowę (system musi być elastyczny - umożliwiający rozszerzenie jego funkcji na przykład o współpracę typu "urząd - urząd" - co zresztą już jest możliwe w kontekście współpracy z Regionalną Izbą Obrachunkową).

Istotnym jest także systemowa możliwość śledzenia przez klienta etapu na jakim jest w danym momencie wniosek przez niego złożony. Jak widać zadanie to ściśle koresponduje z opisanym powyżej (dotyczącym systemu zarządzania jakością). Warto także nadmienić, że pod względem możliwości załatwienia niektórych spraw poprzez internet Żarów wydaje się być zawansowany – w porównaniu do innych gmin Dolnego Śląska. Zdarzały się jednak sytuacje, podczas opracowywania przez nasz zespół diagnozy miasta, kiedy najbardziej dostępnym urządzeniem umożliwiającym wzajemną komunikację okazywał się fax. Stworzenie proponowanego systemu e-urząd będzie przeciwdziałało także takim sytuacjom, ale przede wszystkim ułatwi życie zarówno urzędnikom jak i mieszkańcom.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Wykonanie tego zadania zwiększy efektywność pracy urzędników.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Prace nad systemami e-urzędu są coraz bardziej zaawansowane. Szybki postęp w dziedzinie informatyki pozwala być pewnym, że w najbliższych latach (a nawet miesiącach) tego typu systemy zaistnieją powszechnie na polskim rynku. Wówczas powołany przez Sekretarza zespół powinien opracować szczegółowy zakres wymagań względem systemu, a następnie ogłosić przetarg na

Strategia rozwoju gminy Żarów

wdrożenie najefektywniejszego z dostępnych. Konieczne będzie także przeszkolenie (przynajmniej części pracowników) z zakresu obsługi takiego systemu.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Okolo 1 rok

PARTNERZY PROJEKTU:

- burmistrz i sekretarz miasta,
- główny informatyk urzędu,
- zewnętrzne firmy dostarczające tego typu usługi oraz świadczące konsulting w opisanym zakresie.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- poprawa przepływu informacji w urzędzie a także całej gminie,
- szybsze i bardziej efektywne podejmowanie decyzji,
- obniżenie (w perspektywie czasu) kosztów funkcjonowania urzędu,
- utrzymanie, a nawet zwiększenie tempa rozwoju gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

2. System zarządzania jakością w urzędzie i innych jednostkach organizacyjnych gminy.

OPIS ZADANIA:

Każdy klient, niezależnie od tego do jakiej organizacji trafia, chce otrzymać produkt o najwyższym standardzie i jakości. Proponujemy władzom Żarowa podjęcie decyzji o przystąpieniu do wprowadzenia w Urzędzie Miasta Żarowa systemu zarządzania jakością zgodnego z normami ISO z serii 9000. Wprowadzenie takiego systemu zapewni dostosowanie usługi świadczonych przez urząd do potrzeb klientów – zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. Usługi dobrej jakości zwiększają satysfakcję obywateli, jak i pracowników jednostek. Jednocześnie zwrócenie uwagi na jakość powoduje większy nacisk na efektywne wykorzystanie istniejących zasobów.

Przy opracowywaniu systemu proponujemy szczególnie uwzględnić:

- uruchomienie punktu recepcyjnego, którego zadaniem będzie profesjonalne, szybkie i sprawne załatwienie spraw, czy rozwiązanie problemów zgłaszających się do urzędu petentów.

Strategia rozwoju gminy Żarów

- dążenie do poprawy organizacji pracy urzędu. Rozwiązanie to jest już wdrażane powszechnie w wielu polskich jednostkach samorządowych. Od kilku już lat punkty recepcyjne posiadają urzędy miast Dzierżoniowa, Szczecina, Oleśnicy i wielu innych.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Wdrożenie systemu oceny pracowników urzędu miasta w oparciu o metodykę zarządzania przez cele. Przeprowadzone badania wykazały brak formalnego systemu oceniania pracowników niemianowanych. Taki stan rzeczy może prowadzić do błędów w polityce personalnej, obniżenia motywacji pracowników oraz ich mniejszej efektywności pracy. Systemy ocen istnieją już w sporej liczbie gmin np.: miasto Dzierżoniów, miasto Oleśnica.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Wdrożenie projektu wymaga zaproszenia do współpracy firmy konsultingowej, wobec czego koniecznym będzie przeprowadzenie postępowania przetargowego na jej wyłonienie. Kolejny krok to będzie się wiązał z dokonaniem zmian w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta Żarowa polegających na wykorzystaniu punktu obsługi petentów - punktu recepcyjnego w mechanizmie działania całego urzędu. Zakres zadania obejmuje także przeszkolenie pracowników w zakresie kultury obsługi petenta a także innych spraw organizacyjnych (kompetencje poszczególnych referatów i urzędników oraz wszelkie możliwe informacje na temat gminy). W takim punkcie petent powinien móc otrzymać wszelkie niezbędne dokumenty, potrzebne do załatwienia swojej sprawy. Docelowo również to punkt obsługi ma być jedynym miejscem kontaktu obywatela z urzędem.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Około 1 rok

PARTNERZY PROJEKTU:

burmistrz miasta,

sekretarz miasta,

- wytypowani urzędnicy,

- zewnętrzna firma konsultingowa

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- ograniczenie wadliwych działań i decyzji w urzędzie,

- zwiększenie efektywności i szybkości pracy urzędu poprzez opracowanie najkrótszej drogi obiegu dokumentów i podejmowania decyzji,

- poprawa obsługi klienta poprzez dostępność i pewność informacji,

- usprawnienie komunikacji społecznej – zarówno wewnątrz urzędu jak i w kontaktach z mieszkańcami oraz inwestorami,

- promocja samorządu, jako organizacji zarządzanej nowocześnie, spełniającej światowe normy,

Strategia rozwoju gminy Żarów

- zwiększenie efektywności wykonywanych zadań przez poszczególnych pracowników,
- dokonywanie racjonalnych przemieszczeń pracowników zgodnie z potrzebami organizacji (awanse, degradacje),
- powiązanie systemu wynagradzania z wynikami pracy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

3. System monitoringu potrzeb i jakości usług komunalnych.

OPIS ZADANIA:

Zadanie to ma na celu zbudowanie większej więzi pomiędzy mieszkańcami a władzą gminną. Opracowanie kompleksowego systemu informowania społeczeństwa wychodzi również naprzeciw przepisom prawnym dotyczącym jawności działania samorządu terytorialnego oraz zmniejsza możliwość pojawienia się oskarżeń o działania nieuprawnione.

System taki winien zawierać już istniejące metody informowania tj: bezpłatny biuletyn o pracach rady i zarządu, informacje w internecie. Działania takie powinny być jednakże zintensyfikowane. Dodatkowymi sposobami informowania mogą stać się tablice np.: informacyjne umieszczone na terenie każdej wsi oraz regularne spotkania przedstawicieli zarządu z mieszkańcami.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Rozpoznawanie potrzeb mieszkańców jest jednym z podstawowych wyróżników sprawnego i bezkonfliktowego zarządzania gminą.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Regularne prowadzenie badań społecznych powinno dotyczyć każdej istotnej „zmiany” wdrażanej przez gminę. Badania te mogą być prowadzone przez wykwalifikowaną firmę, aczkolwiek wyjściem optymalnym wydaje się przeszkolenie jednego z pracowników urzędu, który za niewielką odpłatnością (bądź w ramach swoich obowiązków) prowadziłby powyższe badania.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Nie określa się.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

Lepsza wiedza o potrzebach mieszkańców gminy jak i społeczeństwa o pracach Urzędu.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

Strategia rozwoju gminy Żarów

5. Nadanie wysokiej rangi w systemie zarządzania stanowisku d/s strategii rozwoju i integracji europejskiej.

OPIS ZADANIA:

W strukturze urzędu miasta Żarowa stworzono w ostatnim czasie stanowisko, które w sposób stały i systemowy dostarczało by burmistrzowi miasta i innym wysokiej rangi funkcjonariuszom samorządowym pełnych informacji na temat stanu systemu miejskiego, a także które odpowiadało by za promocję Żarowa na zewnątrz. Osobną kwestią jest integracja Polski z Unią Europejską. Pozyskiwanie unijnych funduszy rozwojowych jest działaniem niezmiernie skomplikowanym. Stąd konieczność wykorzystania tego stanowiska, dla potrzeb wdrażania polityki regionalnej Unii Europejskiej. Ponadto występowanie sporej liczby funduszy pomocowych, które już teraz należało by „zagospodarować” na rzecz Żarowa. Zakres funkcji jakie powinny być realizowane na w/w stanowisku wymuszają usytuowanie jego w rozpiętości kierowania burmistrza. Głównym odbiorcą informacji ze stanowiska tego będzie właśnie burmistrz więc przesuwanie go w dół hierarchii organizacyjnej wydłuży tylko drogi komunikacji i osłabi jakość przekazu.

Osoba czy też zespół osób pracująca na proponowanym stanowisku specjalisty do spraw strategii i promocji, powinna realizować między innymi następujące funkcje:

- analiza i ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- zbieranie danych dotyczących struktury gospodarki lokalnej,
- opracowywanie i aktualizowanie Marketingowej Strategii Promocji Żarowa,
- zbieranie informacji i przygotowywanie wniosków do funduszy pomocowych,
- kompleksowa obsługa informacyjna inwestorów,
- przygotowywanie propozycji aktualizacji strategii rozwoju Żarowa,
- coroczne wydawanie aktualnego raportu o stanie miasta.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Konieczność pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej i skutecznego promowania/monitorowania działań przeprowadzanych na terenie gminy.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Dokonanie zmiany w regulaminie organizacyjnym Urzędu polegającej na stworzeniu w rozpiętości kierowania Burmistrza stanowiska ds. strategii i promocji, określenie zakresu jego zadań, przygotowanie stanowiska pracy, przyjęcie odpowiedniego pracownika (ewentualnie przeniesienie na to stanowisko osoby już pracującej w Urzędzie a posiadającej odpowiednie kompetencje) bądź grupy pracowników.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Okolo 6 miesięcy

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- poprawa jakości promocji Żarowa,
- przygotowanie władz gminy do absorpcji funduszy europejskich,
- poprawa jakości obsługi inwestorów,
- stały dopływ informacji na temat stanu układu lokalnego Żarowa.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy.

CO 4 – Wysoki standard usług sfery społecznej gminy.

Wybrane zadania strategiczne:

- 1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez unowocześnienie gminnej infrastruktury oświatowej.***

OPIS ZADANIA:

Badania prowadzone nad diagnozą układu lokalnego miasta Żarowa, przeprowadzone warsztaty oraz rozmowy z liderami lokalnymi uwiaryściły słaby stan infrastruktury oświatowej. Przede wszystkim stan budynków szkół zarządzanych przez miasto, prócz gimnazjum pozostawia wiele do życzenia. W trakcie realizacji tego zadania należy pamiętać o ciągle zmniejszającej się liczbie uczniów, co nasuwa konieczność weryfikacji bazy szkolnej i ewentualnej reorganizacji sieci szkół. Należy podjąć takie działania, aby nie doprowadzić do niepotrzebnych start finansowych spowodowanych remontami szkół, które w perspektywie kilku lat mogą zostać zamknięte z powodu zbyt małej liczby uczniów.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Obiekty edukacyjne wymagają w wielu przypadkach modernizacji. W związku z czym konieczne jest stopniowe remontowanie tychże budynków. Również wskazują na to zadania zaproponowane do realizacji w WPI, gdzie wiele zadań dotyczy rewitalizacji obiektów szkolnych.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Pierwszym etapem winno być przeprowadzenie pogłębianej analizy stanu oświaty miejskiej w celu dostosowania jej do zmniejszającej się liczby uczniów – z uwzględnieniem analiz demograficznych. Po dokonaniu takiej analizy należy wybrać do remontu te obiekty, które będą wykorzystywane w przyszłym procesie edukacji, a które wymagają niezbędnego remontu.

Strategia rozwoju gminy Żarów

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Czas trwania remontów 2-3 lata.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy/ stowarzyszenia.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- poprawa stanu bazy oświatowej,
- zwiększenie bezpieczeństwa młodzieży,
- zwiększenie atrakcyjności bazy oświatowej i możliwość przyciągnięcia uczniów z sąsiednich gmin,
- polepszenie warunków pracy nauczycieli.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE, sponsorzy.

4. Promocja zdrowia i wysoki standardu gminnej bazy usług zdrowotnych.

OPIS ZADANIA:

Jak zaznaczono w diagnozie, gmina przystąpiła do realizacji programu promocji zdrowia i prewencji chorób społecznych. W opinii konsultantów taki program strategiczny nakierowany na zdrowy styl życia mieszkańców miasta powinien być naturalną jego kontynuacją i powinien on przyjąć charakter zadania strategicznego, realizowanego nie tylko w perspektywie do 2005 roku, ale w dłuższej skali np. do 2020. Wykorzystując doświadczenia władz samorządowych i partnerów społecznych należałoby stworzyć szeroką platformę współdziałania społecznego na rzecz realizacji strategicznego celu jakim jest zdrowa społeczność Żarowian. Jest to zarówno w zgodzie z priorytetami wojewódzkimi jak i sloganem miejskim Moda - Zdrowie – Uroda jak np. w Garwolinie w wojew. mazowieckim. Taki profilaktyczny program przynieść może znaczące korzyści społeczne i finansowe.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Strategia rozwoju gminy Żarów

Zgodnie z danymi zawartymi w diagnozie podstawowe zagrożenia dla stanu zdrowia mieszkańców wiążą się z alkoholizmem i uzależnieniem nikotynowym, bezrobociem i ubóstwem, złymi nawykami żywieniowymi. Jednocześnie miasto posiada dość dobre warunki dla promowania i realizowania takiego modelu zachowań mieszkańców, którego istotą są postawy prozdrowotne. Sytuacja jest tym groźniejsza, iż zachowania zagrażające zdrowiu są często spotykane wśród osób w wieku średnim oraz młodzieży. Ogólny obraz stanu opieki zdrowotnej w mieście jest w miarę korzystny poza jednak sytuacją szpitala powiatowego, który jest zadłużony i w pewnym zakresie niedoinwestowany.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Realizacja zadania strategicznego powinna polegać na opracowaniu długofalowego programu działań zmierzających do ograniczenia i likwidacji /o ile jest to realne/ oddziaływania wyżej wskazanych zagrożeń. Byłoby wskazane aby koncentrować działania na ograniczaniu czynników generujących negatywne zmiany w stanie zdrowia mieszkańców /alkoholizm, palenie tytoniu, ubóstwo i inne patologie oraz złe nawyki żywieniowe/. Wykorzystując doświadczenia władz samorządowych i partnerów społecznych należałoby stworzyć szeroką platformę współdziałania społecznego na rzecz realizacji strategicznego celu jakim jest zdrowa społeczność Żarowian. Jest to zarówno w zgodzie z priorytetami ogólnopolskimi jak i wojewódzkimi. Program ten powinien znaleźć swoje miejsce w programach edukacji dzieci i młodzieży. Taką szansą są chociażby projekty wprowadzenia do gimnazjum ścieżek edukacyjnych w tym tzw. prozdrowotnej czy ekologicznej. Realizacja niniejszego zadania mogłaby także przyjąć charakter zorganizowania miejskiego centrum diagnostyczno-informacyjno-promocyjnego dla wszystkich, którzy będą zainteresowani tym projektem. Inne działania to:

- targi i konkursy zdrowej żywności,
- bezpłatne akcje badania ciśnienia krwi lub zawartości cholesterolu,
- organizowanie imprez promujących sport, rekreację i aktywny wypoczynek mieszkańców

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Realizacja zadania ma charakter długofalowy. Faza przygotowawcza polegająca na opracowaniu programu a następnie jego operacjonalizacją powinna potrwać nie dłużej niż 12 miesięcy. Faza wdrożeniowa może być rozpoczęta z momentem uchwalenia programu i podjęcia konkretnych działań. Program powinien być realizowany permanentnie przez cały okres planu strategicznego.

PARTNERZY PROJEKTU:

W realizacji programu należałoby starać się o pozyskanie partnerów instytucjonalnych w postaci ministerstwa zdrowia, kuratorium oświaty i wychowania, i partnerów społecznych w postaci

Strategia rozwoju gminy Żarów

Fundacji Promocji Zdrowia założonej przez prof. W. Zatońskiego, Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. W przypadku działań zorientowanych np. na kształtowanie nowych i zdrowych nawyków żywieniowych należałoby podjąć współdziałanie z producentami konkretnych wyrobów lub sieciami handlowymi czy konkretnymi kupcami.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- poprawa stanu zdrowia obywateli Żarowa mierzona spadkiem ilości rejestrowanych przypadków jednostek chorobowych,
- kształtowanie postaw i zachowań mieszkańców polegających na orientacji na korzystanie z miejskiej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
- aktywizacja społeczna obywateli, instytucji i organizacji społecznych,
- spadek wydatków miasta i gminy przeznaczanych na cele zapewnienia zdrowia publicznego, spadek wydatków obywateli miasta przeznaczonych na pokrycie kosztów leczenia i ewentualnych następstw zachowań niezgodnych z zasadami zdrowego stylu życia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

5. Gminny program ograniczania patologii społecznych - „Bezpieczny Żarów”.

OPIS ZADANIA:

Analiza zasadniczych bardzo ważnym aspektem funkcjonowania społeczności lokalnych w Polsce jest w ostatnich latach brak poczucia bezpieczeństwa. W sposobie radzenia z zagrożeniami mamy generalnie do czynienia z dwoma modelami. Jeden uznaje, iż jest to przede wszystkim zadanie policji w drugim mamy do czynienia ze swoistą „prywatyzacją” bezpieczeństwa i porządku publicznego, polegająca na zaangażowaniu społeczności lokalnej w proces zapewnienia ładu i bezpieczeństwa publicznego. W dzisiejszych warunkach należy dążyć do osiągnięcia w tej dziedzinie efektu synergii związanego ze współdziałaniem pomiędzy policją, samorządem terytorialnym i różnymi grupami społecznymi. W programie należy uwzględnić takie problemy jak:

- monitorowanie miejsc szczególnie zagrożonych,
- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Proponujemy aby wykorzystać w realizacji tego zadania doświadczeń programu „Dialog” pod nazwą „Sąsiedzka Czujność”, polegającego na uspołecznieniu procesu zarządzania bezpieczeństwem publicznym. Zakłada on współpracę policji, szkół, organizacji pozarządowych i mieszkańców. Realizacja takiego programu tworzyłaby warunki dla ujawnienia się aktywności

Strategia rozwoju gminy Żarów

mieszkańców z drugiej zaś sprzyjałoby efektywnemu i tańszemu realizowaniu zadań publicznych. Doświadczenia tego projektu są dostępne w Centrum Szkoleniowym Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Białymstoku. Podobny projekt został również zrealizowany w Kielcach.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Realizując zadanie należałoby przewidzieć kilka zasadniczych kroków w dziele jego realizacji:

- zdiagnozowanie stanu bezpieczeństwa publicznego w Żarowie i źródeł jego zasadniczych zagrożeń wraz z przeprowadzeniem badań socjologicznych,
- opracowanie raportu o stanie ładu i porządku publicznego w mieście,
- opracowanie programu działania /min. profilaktyka zagrożeń/,
- promocja programu w społeczności, min. przy wykorzystaniu lokalnych mediów,
- powołanie grup sąsiedzkich,
- realizacja i ocena programu.

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Realizacja zadania ma charakter długofalowy. Faza przygotowawcza polegająca na opracowaniu programu a następnie jego operacjonalizacją powinna potrwać nie dłużej niż 6 miesięcy. Faza wdrożeniowa może być rozpoczęta z momentem uchwalenia programu i podjęcia konkretnych działań. Program powinien być realizowany permanentnie przez cały okres planu strategicznego.

PARTNERZY PROJEKTU:

- burmistrz miasta i zarządu powiatu,
- Powiatowa Komenda Policji
- organizacje pozarządowe,
- zarządy spółdzielni mieszkaniowych,
- wspólnoty mieszkaniowe i wiejskie,
- lokalni liderzy społeczni.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego,
- aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego,
- poprawa czystości i estetyki miasta,
- spadek wydatków miasta i gminy przeznaczanych na cele zapewnienia bezpieczeństwa publicznego.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

Obszar celu strategicznego 3:

CS 3 – Aktywna i społecznie odpowiedzialna wspólnota lokalna.

Cele operacyjne i zadania strategiczne:

C0 1 – „Rewitalizacja miasta i gminy Żarów”.

Wybrane zadania strategiczne:

1. Opracowanie i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta i gminy.

OPIS ZADANIA:

Analiza systemu miejskiego wskazuje, iż jedną ze znaczących kwestii przed, którą stanie wspólnota lokalna będzie kompleks spraw związanych z optymalnym zagospodarowaniem przestrzennym i mieszkalnictwem. Władze gminy uczyniły wiele dla sprywatyzowania zasobów mieszkaniowych. Ostatnio zarejestrowane dane wskazują na to, iż stan zasobów komunalnych jest znaczący. Według danych zawartych w raporcie o stanie miasta tempo prywatyzacji od 1998 roku w sposób znaczący spadło. Pozyskane przez nas informacje dowodzą iż w latach 2002-2003 struktura wieku ulega pogorszeniu. W wielu przypadkach oznacza to zły stan zasobów mieszkaniowych w tym instalacji technicznych. Jeżeli nie zostanie podjęta interwencja, to będzie to prowadzić do dalszej degradacji zasobów mieszkaniowych gminy. Należy jednocześnie zauważyć, iż występuje spore zapotrzebowanie na nowe bądź zmodernizowane komunalne lokale mieszkalne. Sami lokatorzy nie wykazują się aktywnością w rozwiązywaniu najpilniejszych potrzeb modernizacyjnych. W związku z tym narastającym w skali gminy będzie cały kompleks spraw mieszczących się w zagadnieniu mieszkalnictwa. Tendencje demograficzne oraz procesy degradacji stanu lokali mieszkalnych będących w dyspozycji gminy wskazują na konieczność podjęcia tej kwestii zajęcia się problemami mieszkaniowymi, wynika to również z zapisów ustawowych. Skala tych zagadnień będzie na tyle znacząca, iż powinna być uwzględniona w strategii rozwoju lokalnego. Strategicznie ważnym zadaniem staje się nie tylko przyrost ilości budowanych mieszkań

Strategia rozwoju gminy Żarów

ale również dążenie do podwyższania ich standardu mieszkaniowego. W znaczącej części dotyczy to gminnej substancji mieszkaniowej. Sytuacja finansów publicznych i inne okoliczności zewnętrzne (brak efektywnej polityki centrum administracyjnego) narzuca konieczność tworzenia takich rozwiązań, które będą łączyć wysiłki sektora publicznego i prywatnego.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Program małych modernizacji (długookresowa, systemowa koncepcja prywatno publicznego partnerstwa w rozwiązywaniu problemu mieszkaniowego w mieście wraz z możliwością wykorzystania programów i środków na termorenowacje) powinien obejmować kilka znaczących przedsięwzięć. Chodziłoby tu szczególnie o: wydzielenie określonej kwoty z budżetu miasta na dotacje dla celów remontowych finansowanych w ramach programu, ustalenie kryteriów uczestnictwa w programie wraz ze sposobem zgłaszania i rozpatrywania wniosków, wskazanie zakresu prac i procentowego udziału dotacji władz lokalnych w wartości całego przedsięwzięcia. Inny wariant realizacji zadania mógłby polegać na systemie kredytowania prac modernizacyjnych.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI ZADANIA:

Bezpośrednim efektem realizacji zadania byłoby podniesienie standardu życia mieszkańców korzystających z zasobów komunalnych. Wzrost ilości remontowanych lokali byłby też czynnikiem, który w perspektywie strategicznej sprzyjałby prywatyzacji majątku komunalnego. Jest to także sposób na dochodzenie realizowanej polityki mieszkaniowej do systemu opłat i czynszów pokrywającego koszty działalności i zapewniającego możliwość odtwarzania majątku.

OKRES REALIZACJI ZADANIA:

Zadanie powinno zostać zrealizowane w ciągu kilkudziesięciu miesięcy, również w związku z restrukturyzacją mechanizmu zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy. Czas ten obejmowałby prace przygotowawcze, przyjęcie stosownych dokumentów, podjęcie decyzji, pilotaż i uruchomienie programu.

PARTNERZY PROJEKTU:

- najemcy i właściciele mieszkań w budynkach administrowanych przez gminę
- wspólnoty mieszkaniowe
- urząd miasta
- Zakład Gospodarki Lokalowej
- środki zewnętrzne ze szczególnym uwzględnieniem Banku Gospodarstwa Krajowego.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

- budżet gminy

Strategia rozwoju gminy Żarów

- środki własne najemców i właścicieli mieszkań,
- fundusze wspólnot mieszkaniowych
- kredyty bankowe,
- środki strukturalne z UE

3. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Odnowy Wsi

OPIS ZADANIA:

Odnowa wsi, niekiedy zamiennie określana terminem „zintegrowany rozwój wsi” jest wypróbowaną w niemieckojęzycznym obszarze gospodarczym i kulturowym koncepcją rozwoju obszarów wiejskich w formie najlepiej odpowiadającej społeczności lokalnej i przez nią wybranej. W odnowie wsi szczególnie ważne jest przygotowanie społeczności wiejskich do zmian koniecznych na wsi, głównie w rolnictwie oraz tworzenie tkanki rozwoju w postaci organizacji gospodarczych i społecznych zdolnych do samodzielnego prowadzenia projektów i współpracy z samorządami i instytucjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa. Aktywizacja mieszkańców w ramach proponowanego programu odnowy wsi polega na oddolnym określeniu przez społeczność sołecką całościowej wizji wsi i zrealizowaniu tej wizji, czemu służyć ma szereg działań gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych, a także działań w dziedzinach edukacji, kultury i sportu, ochronie środowiska przyrodniczego i kulturowego, urządzeniu przestrzeni publicznych, podnoszeniu estetyki wsi i pojedynczych domostw i zagrod.

UZASADNIENIE ZADANIA:

Odnowa wsi wywołuje osobiste zaangażowanie mieszkańców, wpływające z odpowiedzialności za własną przyszłość, daje możliwość samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu, uaktywnia bowiem podstawowy zasób jakim dysponuje społeczeństwo tj. zaangażowanie ludzi. Mobilizuje siły i zasoby własne, wykorzystuje posiadane atuty i szanse jakie znajdują się w otoczeniu. Odnowa wsi polega na aktywnym zaangażowaniu społeczności wiejskiej, któremu wychodzi naprzeciw wielostronne wsparcie gminy i regionu. Prostota tego mechanizmu jest zaskakująca. Tkwi w nim bowiem formuła „pomocy dla samopomocy” wynikająca z zasady pomocniczości, fundamentalnej dla demokracji lokalnej i samorządności terytorialnej. Tworzenie podstaw umożliwiających zdobywanie środków pomocowych służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA:

Podstawą przyszłych działań powinny stać się Plany Rozwoju Wsi (PRW) które powstaną w każdym sołectwie. Metodyka ich przygotowania powinna uwzględniać następujące zasady:

Strategia rozwoju gminy Żarów

- powstawać w formie uspołecznionej tj. podczas spotkań (warsztatów) z udziałem kilkusobowych grup odnowy wsi, reprezentującej społeczność danej wsi,
- angażować niezbędne minimum czasu i środków finansowych,
- posiadać walor przystępności, umożliwiając aktywne uczestnictwo w zajęciach warsztatowych uczestnikom o zróżnicowanym poziomie wykształcenia,
- umożliwić w sposób prosty weryfikację ustaleń.

Podczas spotkań warsztatów powinno się uzyskać informujące o rzeczywistości funkcjonowania danej wsi koncentrując się na pytaniach;

1. analiza i diagnoza stanu aktualnego – jak jest?
2. prognoza (określenie wizji i jej uszczegółowienie - jak ma być ?
3. sformułowanie celów /programów – co i kiedy?
4. określenie projektów/zadań – co konkretnie zrealizujemy?

Odpowiedzi na te pytania i im pokrewne, ujęte w odpowiednim formularzu i zredagowane stałyby się Planem Rozwoju Wsi. Tak opracowane plany powinny stanowić podstawę polityki gminy oraz aplikowania po środki pomocowe przeznaczone dla obszarów wiejskich. Jednocześnie projekty/zadania zamierzone w Planach powinny być realizowane przy pomocy pracy społecznej mieszkańców, środków stanowiących dochód gminy a pozostawionych do dyspozycji sołectwa, środków sponsorów, środków pomocowych (których uzyskanie powinno odbywać się przy udziale gminy), środków Funduszu Małych Grantów utworzonego w gminie - po które aplikowałyby sołectwa

CZAS REALIZACJI ZADANIA:

Maksymalnie 20 lat.

PARTNERZY PROJEKTU:

Burmistrz Miasta, Rada Miejska oraz mieszkańcy wsi / właściciele gruntów.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU:

- poprawa warunków życia i pracy mieszkańców wsi na terenie gminy,
- zbudowanie prężnych i aktywnych społeczności wiejskich.
- lepsze warunki życia mieszkańców zgodne z ich potrzebami,
- integracja społeczności wiejskiej, na bazie sołectw poprzez zwiększenie odpowiedzialności za swoją miejscowość,
- estetyzacja terenów wiejskich gminy,

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU:

Budżet gminy, środki strukturalne z UE.

9. Zasady monitorowania i nadzoru nad realizacją strategii

Dynamiczny charakter strategii, jako programu służącego realizacji idei dynamicznego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, narzuca konieczność monitorowania zmian zachodzących w mieście i jego otoczeniu oraz weryfikacji przyjętych celów strategicznych i metod ich osiągnięcia.

Wdrażanie strategicznych ustaleń to etap pracy nad strategią polegający na określaniu uwarunkowań organizacyjnych, zarządzaniu zmianą oraz koordynacji współpracy. Podczas tego etapu strategia przyjęta przez władze miejskie zostaje wprowadzona w życie. Powinno więc dojść tutaj do opracowania projektów wykonawczych, podziału obowiązków, określenia osób (stanowisk) odpowiedzialnych itp.

Podczas etapu wdrażania strategii bardzo ważne jest wsparcie organizacyjne i techniczne, które polegać powinno na tym, że:

- Treść strategii (celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań strategicznych) powinna być rozpowszechniona co najmniej wśród kadry kierowniczej Urzędu Miasta oraz spółek miejskich.
- Zapisy strategii uwzględniane będą w polityce finansowej gminy, czyli na etapie corocznego projektowania budżetu oraz formułowania rocznych i wieloletnich planów inwestycyjnych (mających skądinąd charakter instrumentu implementującego strategię).
- Treść strategii powinna stanowić podstawę poszukiwania efektywnych rozwiązań organizacyjnych, które doprowadzą do jej faktycznego wdrażania.
- Kadry urzędu gminy, jak i innych gminnych jednostek organizacyjnych zostaną przygotowane do realizacji strategii – chodzi tu o harmonijną współpracę poszczególnymi komórkami, co w efekcie doprowadzi do podniesienia jakości świadczonych usług.
- Opracowany zostanie system monitorowania i kontroli (o czym szerzej poniżej).

Strategia rozwoju gminy Żarów

Planowanie strategiczne oraz wszystkie czynności podejmowane w celu osiągnięcia strategicznych celów rozwoju powinny tworzyć zintegrowany zespół działań w ramach systemu strategicznego zarządzania gminą.

Bardzo ważne jest, aby monitoring strategiczny miał charakter sformalizowany, w tym celu proponujemy powołanie Zespołu zadaniowego ds. Realizacji Strategii. W jego skład powinien wejść burmistrz (ewentualnie z-ca burmistrza), Przewodniczący Rady Miasta, członkowie Komisji Rady zajmujący się Rozwoju Gospodarczego i Finansów oraz wszyscy zainteresowani radni i liderzy lokalni, a także - co zaproponowano w strategii – osoba (y) pełniąca stanowisko specjalisty ds. strategii i rozwoju miasta. Zespół ten raz w roku oceniać będzie realizację strategii, a także m.in. na podstawie własnych analiz oraz raportu o stanie miasta, proponował będzie Radzie Miasta zmiany w dokumencie strategii rozwoju Żarowa.

Istotną rolą Zespołu ds. Realizacji Strategii będzie zdefiniowanie wskaźników rozwoju lokalnego. Zasadniczym ich zadaniem będzie zobrazowanie i zobiektywizowanie stopnia realizacji celów strategicznych. Ich lista może być dość długa, gdyż w zasadzie każdemu z zadań będzie można przypisać po kilka wskaźników, stąd koniecznością wydaje się ich weryfikacja w oparciu o następujące kryteria:

- mierzalność danych niezbędnych do wyliczenia wskaźnika (czy dane te są łatwo dostępne i czy ich zdobycie nie wiąże się z nadmiernymi kosztami?),
- prostota w konstrukcji wskaźnika i łatwość jego interpretacji,
- łatwość prezentacji w lokalnych mediach jako instrumentów monitorowania i analizowania głównych trendów rozwojowych miasta.

Przykładowymi wskaźnikami mogą być:

- cena energii cieplnej (wzrost lub spadek w stosunku do lat poprzednich), czy np. stopień wykorzystania mocy przerobowych centralnych źródeł ciepła - wskaźniki racjonalizacji gospodarki cieplnej miasta,
- liczba mieszkańców usatysfakcjonowanych jakością życia - wskaźnik dobrobytu,
- stosunek powierzchni terenów zielonych do ilości terenów zabudowanych - wskaźnik jakości życia mieszkańców,
- stosunek dochodów budżetowych do ilości mieszkańców - wskaźnik dochodowości budżetu;
- ilość wyremontowanych / wybudowanych dróg (chodników, ścieżek rowerowych, parkingów) w stosunku do lat poprzednich – poprawa jakości życia mieszkańców.

Wskaźniki powinny być opracowane dla wszystkich zadań strategicznych jakie zostały zapisane w *Strategii Rozwoju Gminy Żarów*.

Strategia rozwoju gminy Żarów

Każde z zadań strategicznych powinno zostać rozpisane, według zaprezentowanej poniżej „Karty Zadania”, przez osobę pracującą na stanowisku specjalisty ds. strategii i rozwoju miasta w porozumieniu z reprezentantami Zespołu ds. Realizacji Strategii. Proponujemy następujący wzór Karty Zadania Strategicznego:

KARTA ZADANIA:

ZADANIE / TREŚĆ	
WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADANIA
PRZYJĘTY TERMIN REALIZACJI	
OSOBY (STANOWISKO) ODPOWIEDZIALNE	
W JAKIM STOPNIU, W OBECNYM ROKU (NP. 2004), ZADANIE ZOSTAŁO ZREALIZOWANE? (WSKAŹ KONKRETNE CZYNNOŚCI)
PRZYCZYNY NIEWYKONANIA ZADANIA	
UWAGI / INNE	

Powyższą Kartę należy traktować jedynie jako wzór, którym sugerować mogą się podmioty wdrażające strategię. Może ona być w dowolny sposób modyfikowana. Uważamy jednak, że informacje konieczne do jej wypełnienia będą stanowiły optymalny zasób wiedzy na temat realizacji zadań. Nie widzimy jednak przeciwwskazań, aby nie można było tej listy rozszerzyć.

Na zakończenie warto zaznaczyć, że istotnym jest dalsze uczestnictwo społeczności lokalnej w procesie generowania kierunków rozwojowych gminy. Dlatego też należałoby przynajmniej raz w roku przeprowadzać konsultacje z mieszkańcami, czy to w formie spotkania otwartego (warsztatu) czy też ankiety.